

וטהר לבנו

זיכרונות וזיכרונות

בלק

עלון זה נדרש
להצלחת עם ישראל.

ע"י ידידי יהודי מאווי - אי במדינת הוואי - ארה"ב
להצלחתו ולהצלחת משפחתו

וברכתי מכל הלב לתורם הנכבד
שרבות תרם להדפסת העלונים במשך שבתות ע"ג שבתות בשנה
שלברה

יש לך כמה זירות להשכרה – אתה מסודר
הכסף עובד בשבילך!!

בתרומתך, להדפסת ספרי "וטהר לבנו" לחיזוק עם ישראל
הכסף עובד בשבילך לנצח!!!

← כל יהודי שהתחזק – יש לך בזה חלק →

המהדורה חדשה 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים
הכל עולה 140 אלף ₪ לפחות

וברוך ה' יש תורם לכרך – מועדים, נשאר עוד 5 כרכים שאשמח שתעזור להדפיסם. = 115 אלף
אנא פנה ליוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

דע, ספר זה מלא בחידושים בחיזוקים ונוגעים בצפור הנפש, וגורמים זעזוע פנימי
להתעורר בתשובה שלימה. כי הוא חיזק ומחזק אלפי ורבבות יהודים מכל החוגים, ובלי
ספק זכות עצומה היא עבורך.

מלבד הסכמתו החתומה של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א!!!
מרן בקבלתו הספריים שר כמה פעמים בהתלהבות: וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו
במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך

****חידוש עצום וחיזוק אדיר לשבת ולנשמה**

נתרו מעט ממהדורה א' בחנויות הספרים שבהפצת האחים גיטלר.

בלונדון אצל אלפער – טלפון: 2088000955 Fairholt Rd 8, London N16 5HW
ובחנויות הספרים המובחרים באירופה – לבקש מהמוכר שיזמינו מהמפיץ ליהמן

← וכן באשקלון – ועוד ערים, בתיאום עם הרב יוסף ברקו שליט"א 0542831575 →

וטהר לבנו - בלק

וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי

קניית, ומפרש רש"י כמו **התרגום**, שהם יפחדו עד שעם ישראל יעבור את נחל ארנון ועד שיעברו את הירדן, ואם כן נגזר עליהם פחד עוד מזמן קריעת ים סוף, אבל בכל זאת הרי עם ישראל הרגיעו אותם שאסור להם להילחם במואב, אז למה עדיין פחדו???

והנה עיקר הנס שהיה בקריעת ים סוף, כתבתי בפרשת בשלח על פי הרמב"ן, שהקדוש ברוך הוא **השתלט על דעתם**, וכמשוגעים נכנסו לתוך הים, וזאת למרות שאחרי העשר מכות ראו במפורש שבורא עולם מציל את היהודים ומפלה בין היהודים למצרים.

ונקודה זו שזה עיקר הנס מוזכר בסוף שירת הים שכתוב "ה' ימלוך לעולם ועד, כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים", ולכאורה לא מובן מה הקשר בין הפסוקים, שבגלל שבה סוס פרעה לכן השם ימלוך לעולם ועד???

והתשובה "כי בא סוס פרעה", דהיינו שה' השתלט על השכל שלהם, לכן זו הוכחה ש"ה' ימלוך לעולם ועד", שגם לאחר בריאת העולם, הבורא מולך בעולם בכך שהוא משתלט על דעתם של אנשים בשידוכים ובפרנסה, וכפי שהרחבתי בפרשת בשלח.

ולכן מובן מדוע מוזכר **שהראשונים שנבהלו היו אלופי אדום ומואב עוד לפני כנען**, והרי לכאורה כנען היו אמורים לפחד ראשונים כי הם אמורים להיכבש מפני עם ישראל, בכל זאת אדום ומואב מוזכרים ראשונים כי הם פחדו שעם ישראל בדרך לארץ כנען יכבשו אותם.

ולמרות שידעו שאסור לעם ישראל להילחם בהם, בכל זאת בגלל נס קריעת ים סוף שראו שהקב"ה משתלט על השכל כפי שהשתלט על שכלם של המצרים עד כדי עשיית שטויות, **לכן אדום ומואב פחדו אולי גם בורא עולם ישתלט על השכל שלהם וגם הם יעשו מעשים פזיזים וטעויות**, ועל ידי כך יותר האיסור לעם ישראל ויכבשו להם שטחים (כפי שנראה בסמוך), ואפילו יותר לעם ישראל להילחם בהם.

"ויגר מואב", התחדשות הפחד

ועוצמה, כי היא יחידה מכל העבודות הזרות שנשארה ושרדה, וגם טעו לחשוב שעוצמתה גדולה כל כך גם נגד ה' שיש בכוחה גם לעכב ולמנוע מעם ישראל לצאת למדבר.

וחלק נוסף ממערך ההטעיה היה, מכך שעם ישראל לא נלחם נגד אדום, למרות שעמלק התחפשו לכנענים ונלחמו בישראל וגם שבו מישראל שבי, בכל זאת ישראל לא כבשה את אדום ועמלק.

וגם כשהציעו להם לעבור דרכם בתשלום מלא **אדום** השפילו את ישראל ולא הסכימו ויצאו נגדם בעם כבד, עד כדי כך שבליט ברירה חזרו 7 מסעות אחורנית בכדי להקיף את ארץ אדום.

וזה גם היה סימן לגויים כאילו יש חולשה בעם ישראל, שלמרות שעמלק ואדום התגרו בהם ולכאורה זו סיבה להתיר לעם ישראל את האיסור להילחם, בכל זאת עם ישראל לא נלחמו, אין זאת אלא מחמת שאין בכוח עם ישראל לנקום באדום ועמלק, עד כדי כך שאפילו חזרו 7 מסעות אחורנית!!

ולכן כאותו זמן שירד להם הפחד מעם ישראל, הרגיש סיחון ביטחון עצמי להילחם נגד ישראל, כי הוא בטח בעוצמת העבודה זרה שלו, וגם בגלל שהרגיש כביכול שעם

נשאלת השאלה, שאלה שרבים מהמפרשים עמדו עליה, וכי זו גדלות עם ישראל שניצחו את האמורי?? הרי מכות מצרים וקריעת ים סוף הם ניסים גדולים בהרבה יותר מנס הניצחון של ישראל את האמורי???

ועוד קשה לי שכתוב מפורש בקריעת ים סוף "אז נבהלו וכו' אילי מואב - נמוגו כל יושבי כנען", הרי שפחדו מעם ישראל עוד מזמן קריעת ים סוף, ומה התחדש להם בכל אשר עשה ישראל לאמורי???

ואומרים בשם הגאון רבי חיים מבריסק והסבא מקלם, שלקחו את בלק בן ציפור למלך עליהם, כי הוא היחיד שהזהיר אותם במשך שנים על הסכנה שצפויה להם מישראל, כמו צירצ"ל מאנגליה שהזהיר את אירופה במשך שנים מפני סכנת היטלר יש"ו ובסוף כשראו שצדק מינו אותו לראש ממשלה.

ולכן כתוב וירא בלק בלי לכתוב שהוא מלך, כי הייתה לו ראייה אסטרטגית רחבה וראה והזהיר עוד לפני שהיה מלך וזו הייתה גדלותו שלכן הוא נבחר.

ונשאלת השאלה, וכי זו ראייה מרחקת לכת?? הרי היה לו גם לדעת את האיסור שיש לעם ישראל לתקוף את מואב, ואם ידע אז למה הוא והם חששו ופחדו מעם ישראל?? ולמה הטעה אותם???

וברמב"ן מפורש שמואב שמעו וידעו שישראל לא יכבשו את ארצם, כי עם ישראל הודיעו להם זאת במפורש, כמו ששלחו לסיחון (דברים ב' כ"ט) "עד אשר אעבור את הירדן אל הארץ אשר ה' אלקינו נותן לנו", או שהם שמעו את האיסור (שם ט') אל תצר את מואב, ואם כן מדוע פחדו וחששו???

ומצד שני כתוב מפורש בשירת הים "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב - עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו

קודם הבאנו את הפסוק **הכתוב בקריעת ים סוף** "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב - עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קניית", ומפרש רש"י כמו **התרגום** שהם יפחדו עד שעם ישראל יעבור את נחל ארנון, ועד שיעברו את הירדן.

ולכאורה משמע שהפחד שהיה מקריעת ים סוף נגמר אחרי נחלי ארנון, ושוב התחדש הפחד עד שעם ישראל עברו את הירדן, ולכאורה איך נגמר הפחד הראשוני במעבר ארנון, ואיך התחדש להם שוב הפחד מחדש???

והנה בפרשה הקודמת, כתוב שמלך סיחון כבש את העיר חשבון החזקה מאוד מידי מואב, ובזמנו אנשים חשבו שסיחון ניצח כי העבודה זרה של סיחון חזקה יותר מהעבודה זרה של מואב.

ויתכן שאנשים בהתלהבות חשבו שראו הוכחות אמתיות בכוחה של העבודה זרה מול עיניהם, ורצו והתקרבו לעבודה זרה של סיחון, וזה גם נטע בהם ביטחון כנגד עם ישראל, כי הם האמינו בעוצמת העבודה זרה שכביכול ראו בעיניהם את כוחה שיכולה היא לנצח את בורא עולם.

וזה בדיוק כמו שה' הטעה את המצרים כשביקש מעם ישראל שיחזרו ויחנו מול פי החירות לפני **בעל צפון**, כי כך טעו המצרים לחשוב שהעבודה זרה - בעל צפון יש בה כוח

וטהר לבנו - בלק

ואכן אחרי ניצחון ישראל על סיחון, כתוב שעוג לא נלחם אלא רצה רק להפיל הר על עם ישראל בבת אחת ובלי מלחמה, כי כבר פחד שראה שסיחון נפל במלכות.

ולאחר כל חששם הצודק שראו שה' שוב הטעה את הגויים, הם שוב טעו בשיקול הדעת, ובמקום להיזהר מטעויות הם דווקא נכשלו בעצות רעות שהזיקו להם יותר מאשר הועילו להם.

א. עם ישראל קיבל ברכות ולא קללות. **ב.** בעצת הזנות הם גם סבלו ונענשו שבאחרית הימים ישראל לא ישאירו מהם זכר, וכמ"ש **"ומחץ פאתי מואב"**. **ג.** בלק בן ציפור עצמו כתוב שהיה מנסיכי מדין, ולמרות שהיה מלך מואב הוא עצמו נהרג כבני עמו מדין, ככתוב במדרש **שרקם** הכתוב בנסיכי מדין שנהרגו במלחמה זהו בלק.

ללמדך שאדם יכול לפחד ולהתכונן במשך 40 שנה!!! וגם בסוף ה 40 שנה לראות המחשה ברורה איך החשש שלו במשך השנים אכן מוצדק, והפחד אכן אמתי, ובמקום לתקן, דווקא ליפול אל עומק הבור והמכשול שממנו חשש שנים כה רבות.

לכן גם אדם ששנים רבות למד והוזהר על הסכנות שיש ברחוב ועל שמירת העיניים והמחשבה, בכל זאת בשעת האמת כשמיגע ניסיון חי ואמתי, הכל יכול לקרוס, לכן לא די באזהרות והפחד מסכנות אלו, אלא גם חייבים לברוח מניסיונות, ואם בכל זאת הגענו לשעת מבחן ואתה נתקל בניסיון בעל כרחך, לא להתבלבל אלא להתפלל ולפעול נכון וכראוי, ואם היצר מבלבל אז לברוח כל עוד נשמתך באפק, או הילחם בעוז בתפילה לבורא עולם שייתן לך כוח ותבונה לנצח אמן ואמן.

ויגר מואב, ויקץ מואב, וילכו זקני מואב וזקני מדין מפני בני ישראל- המשך

רש"י וכל הנזכר קודם אפשר להבין את פחדם של המואבים, שלא סתם חיפשו לטכס עצה נגד ישראל.

וייתכן שגם אדום ידעו מהאיסור של ישראל להילחם נגדם, לכן דווקא בגלל הפחד שקיבלו בקריעת ים סוף העדיפו שלא יהיה להם שום מגע עם ישראל אפילו בדרכי שלום, כי ככה הם לא יפלו במלכות, או ככה הם לא יעשו טעויות שיתירו לישראל להילחם נגדם ולכבוש את ארצם, חוץ מעמלק שקירר את האמבטיה ונלחם בהם בצאתם ממצרים, וגם בסוף 40 שנה של עם ישראל במדבר שהתחפשו לכנענים ונלחמו בישראל, ובכל זאת מואב פחדו ופעלו, כי עם ישראל כבר כבש חלק מארצם, וגם שללו ובזזו אותם.

ונראה שעל כן בורא עולם לא נתן פחד למדין, לא בקריעת ים סוף וגם לא עכשיו אחרי מלחמת סיחון, כי יתכן שרצה הבורא שהם ישמשו כגורם מרגיע למואב, ויגידו למואב שעם ישראל בא בדרכי שלום לכל תושבי חוץ לארץ, ואינו חפץ במלחמות בחוץ לארץ.

כי רק בארץ ישראל עם ישראל מצווה להילחם בכדי לכבוש, כי זו ארצו המובטחת, ולמרות שמציקים לכם ובוזזים אתכם, זה עדיין לא יגיע לכדי כיבוש וסילוקכם מארצכם, כי זה נאסר עליהם, וגם זה זמני כי הם לא אמורים להתעבב כאן אלא להגיע לארצם.

ובפרט ששמו עליהם למלך את בלק שהיה ממדין והוא היה אדם חכם בעל ראייה רחבה ומעמיקה, וכך היה להם את כל הכלים להירגע ולא לעשות טעויות. וכך כביכול הקב"ה איזן להם את הבחירה החופשית בין טוב לרע.

אבל בלק למרות הכל טעה ורק העצים את הפחד, ולמה??? למה זקני מדין לא הרגיעו בהיגיון את זקני מואב???

שוב נסתובב במדבר עוד 38 שנה?? והתלוננו ודברנו רע!! ובני לוי נלחמו בהם להחזירם.

והיה לעם ישראל ללמוד מהעבר שכבר היה להם מצב מוזר שכזה, וזה היה בצאתם ממצרים בפרשת בשלח,

ישראל חלשים נגד אדום. ואכן כתוב **בהר צבי** בשם **המהרי"ל דיסקין** שלולי כבש את העיר חשבון הוא לא היה מעז להילחם נגד ישראל.

ולאחר מלחמת סיחון התחדש להם הפחד, כי רק אז הם קלטו איך בורא עולם סיבב להם את השכל והשתלט עלי, ואיך הם טעו ונפלו בפח ההטעיה של בורא עולם.

רק אז קלטו שכל מה שסיחון כבש את ערי חשבון ממואב זה רק הכין והכשיר והתיר את ערי חשבון לכיבוש ישראל, כי הם כבר עברו לידי סיחון, וגם התברר לגויים שכל מה שהאמינו שהעבודה זרה של סיחון חזקה ומנצחת הייתה זאת טעות מיסודה, וכל מה שעם ישראל לא נלחם באדום זה לא מחולשת ישראל, אלא קלטו שגם זה היה תרגיל והטעיה לטובת עם ישראל, ומי שאכן ראה תמונה שלימה הבין את גודל התרגיל ועד כמה אנשים טעו.

ללמדך שאדם יכול לפחד ולהתכונן במשך 40 שנה!!! וגם בסוף ה 40 שנה לראות המחשה ברורה איך החשש שלו במשך השנים אכן מוצדק, והפחד אכן אמתי, ובמקום לתקן, דווקא ליפול אל עומק הבור והמכשול שממנו חשש שנים כה רבות.

לכן גם אדם ששנים רבות למד והוזהר על הסכנות שיש ברחוב ועל שמירת העיניים והמחשבה, בכל זאת בשעת האמת כשמיגע ניסיון חי ואמתי, הכל יכול לקרוס, לכן לא די באזהרות והפחד מסכנות אלו, אלא גם חייבים לברוח מניסיונות, ואם בכל זאת הגענו לשעת מבחן ואתה נתקל בניסיון בעל כרחך, לא להתבלבל אלא להתפלל ולפעול נכון וכראוי, ואם היצר מבלבל אז לברוח כל עוד נשמתך באפק, או הילחם בעוז בתפילה לבורא עולם שייתן לך כוח ותבונה לנצח אמן ואמן.

בקריעת ים סוף כתוב **"אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב- נמוגו כל יושבי כנען"**, ולא מוזכר שמדין יפחדו, ונשאלת השאלה למה דווקא מדין לא פחדו???

וגם כאן לאחר מלחמת סיחון ועוג הפחד היה למואב ולא למדין, כמו שכתוב **"ויגר מואב, ויקץ מואב, ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו"???** וגם איפה נעלם הפחד לאדום, שסירבו בתוקף לישראל לעבור בגבולם, ועוד יצאו לאיים על ישראל במלחמה עם כל הכוח???

וברמב"ן כתוב שמואב שמעו וידעו כי עם ישראל לא יכבוש את ארצם, כי הודיעו להם מפורש כפי ששלחו לסיחון (דברים ב' כ"ט) **"עז אשר אעבור את הירדן אל הארץ אשר ה' אלקינו נותן לנו"**, וגם שמעו את האיסור לישראל (שם ט') **"אל תצר את מואב"**.

רק החשש שלהם היה שהיות ועם ישראל הוא עם עצום ורב בגודלו, לכן הם ילחכו את כל סביבותינו כלחוף השור את ירק השדה, דהיינו שיכבשו מסביבנו, כאשר כבשו בחו"ל את שני מלכי האמורי, וכשנהיה נצורים הם יחייבו אותנו במיסים. **ואפשר** גם להוסיף שפחדו כי ראו שחלקים ממואב (חשבון) אכן נכבשו בידי ישראל בצורה עקיפה המותרת לישראל.

ומובן יותר על פי רש"י דברים ב' ט' **"ואל תתגר בם מלחמה"** - כתב, שלא אסר להם רק להילחם במואב, אבל מותר היה ליהודים להפחיד ולאיים את מואב, ואכן מואב פחדו כי היהודים היו שוללים ובוזזים אותם, ולפי דברי

יש אולי מקום לדון שיש כאן מידה כנגד מידה, שהנה בפרשה הקודמת כתוב שעם ישראל הגיעו לשערי ארץ ישראל ואז חזרו אחורנית מהנגב חזרה לכיוון המדבר 7 מסעות, ועם ישראל היו מבולבלים למה חוזרים?? וכי

וטהר לבנו - בלק

משבח אותם "ויעשו כן", ובסוף התברר להם שזה היה רק לטובתם, שפרעה ראה רק חלק מהתמונה ונפל בפח כי הסיק מסקנות מוטעות, כי לא היה לו את כל התמונה השלימה.

אבל כאן עם ישראל לא נהג כמו דור דעה דור יוצאי מצרים, ולא הלכו בתמימות ובביטחון, **אלא** כאן ראו את הדברים בצורה רעה ולא נכונה, **ויתכן** גם שהאשימו את משה שבכוונה רוצה לעכבם ולהנהיגם עוד 38 שנה במדבר, **ובמקום** ללמוד מהעבר ללכת בתמימות ושזה רק לטובתם, הם לא למדו וטעו ודברו רע ונענשו.

ולכן מידה כנגד מידה, גם הגויים סביבם ראו את הדברים בצורה לא נכונה, ויצא מזה רע לעם ישראל, **כי אם אנחנו לא ראינו נכון, אז למה שהגויים כן יראו נכון???**

אך האב פקע בצחוק ואמר לי, נראה לך שאתה יודע מה באמת קרה, אתה כנראה בטוח שאני אבא אלים ומסוכן, ושחייבים לערב כל מיני גורמים, משטרה, רווחה וכו'.

אבל האמת היא בדיוק הפוך ממה שראית, פשוט בני קרא ולמד בעניין חשמל, ולכן הכניס ברזל לתוך השקע לניסוי כל שהוא, וברגע האחרון העפתי אותו שלא יתחשמל למוות, אז אני לא אבא אלים, אני אבא מציל חיים, ואכן התברר לי הסברו כאמת מוחלטת.

ולמדתי לקח חד בחיים, חצי תמונה יכולה להיות עם משמעות הפוכה לחלוטין מהתמונה השלימה.

ולכן כשאנחנו לא מבינים למה דווקא כשאנחנו מתחזקים פתאום קשה לנו יותר, או כל מיני שאלות בחיים, למה?? לא להיבהל, זה רק חצי תמונה, ואם היינו רואים תמונה שלימה היינו רוקדים ברחובות, כי בורא עולם אוהב אותנו ואנחנו עמו וצאן מרעייתו, אז נסמוך על אבינו מלכנו בעיניים עצומות ובתמימות, כמו עם ישראל ביציאת מצרים שחזרו אחרנית כבקשת משה בלי לערער, ובכל מקרה עלינו לזכור שאת חובתנו בעבודת ה' נעשה גם בלי להבין ובכל מצב, כי ככה רוצה אבא. נקודה.

ועתה ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ

שמותר להתגרות בהם, ולכן מואב פחדו וידעו שהיהודים שוללים ובוזזים אותם בהיתר, וידעו שהיתר זה לא יתבטל, כי רק כך בולט ההבדל בין האימהות והאומות.

אבל כל זה מסביר את פחדם וצערם, אך לא את מה שהחליטו בסוף, דווקא הם שנכוו בגלל חוסר צניעות של אם אומתם, ובמשך דורות לא נמחק חוסר צניעות זו, דווקא הם באו והכשילו את בני ישראל בזנות?? וכי זה החשבון נפש שעשו?? וכי זה "וירא בלק" שהיה מטיב לראות ולהבין???

לכן עונשם של בני מואב שלא למדו מוסר, שמור לעתיד לבוא, שאומה זו תימחק מהעולם, מה שאין כן המדיינים קיבלו עונשם תכף ומיד ולא עונש נצחי.

ויתכן שרגש הנקמה כל כך חריף הוא, שהם עשו תמות נפשי עם פלישתים, שאחרי כך כל הרבה ניסיונות לקלל לא הצליחו, ואדרבה עם ישראל התברך במקום להתקלל, זה בער בעצמותם אש ולכן לא שלטו ברוחם ועשו כל דבר העיקר לצער ולהזיק לעם ישראל, נגד כל הכללים ונגד כל החשבונות, העיקר להזיק לעם ישראל.

ללמדנו, שאם אתה מנסה ומנסה, ושוב מנסה!! להתגבר ולהצליח ביראת שמים, כגון קבלת על עצמך כמו רבים וטובים 40 יום שמירת העיניים, או בקבלה טובה אחרת שקיבלת על עצמך, ובכל זאת שוב ושוב אתה נכשל ולא מצליח, אל תאבד את העשתונות, ואל תגרום לעצמך נזק בלתי הפיך, ואל תעשה כבעצך ובתסכוליך את ההיפך ממה שעליך לעשות, ה' ירחם ויציל אותנו מנפילות כאלו!!! כי במצבים כאלו היצר חוגג ומפיל את האדם המדוכדך לשאול תחתית, כביכול נוקם על אי הצלחתו של האדם במשימה, ומכניס אותו עמוק עמוק בחטא ובטומאה שלא יוכל בקלות לצאת משם רח"ל.

לכן תמיד תזכור לפי הצער כך השכר, ולמרות הכישלונות כל המאמצים שלך נרשמים לטובה ולזכותך, שאם לבלק בזכות 42 קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות שיצא ממנה שלמה שכתוב בו אלף עולות יעלה, כל שכן שבורא עולם ישלם לך שכרך, כי הוא אוהב את רצונך ואת מלחמתך ביצר, ובעזרת ה' יום אחד תעלה על דרך המלך אמן ואמן.

שהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו לחזור מקצה המדבר חזרה לכיוון מצרים, ולמה, בכדי שפרעה יטעה ויחשוב שבורא עולם לא יכול להוציא אותם ממצרים בגלל הכישוף הגדול של פי החירות.

והיהודים שרק עכשיו יצאו מעבדות ומסבלות מצרים, ולמרות שלא ידעו את כל מערך השיקולים של בורא עולם, שמעו בקול משה וחזרו אחרנית, כי אם הם היו יודעים שהכל הטעייה הם לא היו פוחדים מפרעה.

ולהגיד שבחן של ישראל שלא שאלו שאלות אלא הלכו בתמימות אחרי משה בדבר האלוקים, ולכן הקדוש ברוך

וזה מזכיר לי, שפעם עליתי לבקר הורה של תלמיד שלי, וכשהתקרבותי לקומה של התלמיד, ראיתי את דלת ביתו שהייתה פתוחה לרווחה, ואני רואה את ידו הגדולה והרחבה של אביו מפליקה סטירה אימתנית על לחיו של בנו, ומעיפה אותו מקצה הסלון לקצה השני.

באותו רגע רציתי לברוח מהשטח, פחדתי!! אבל אז אני שומע את האבא יוצא למדרגות וקורא לי, אני היססתי אך כנכסתי וידי צמודות לראשי כמוכנות להגנתי,

התקשיתי בדבר, הרי הם לא באו נגד ישראל בכוח הטבע, אלא פונים לבלעם שיקלל, ומתברר להם שבלעם כפוף לרצונו של בורא עולם, אז למה הם מנסים ברע, שבורא עולם יסכים לקלל את עם ישראל העם שבחר בהם, וכתוב עליהם "אוריד אדור", הרי במקום זה היה עליהם לבקש שבורא עולם יגיד לעם ישראל לא להציק למואב, וזה הגיוני לחלוטין, ומתקבל על הדעת שכך אף אחד לא יהיה נזוק???

ויתכן שהם ידעו שהקב"ה לא יסכים לוותר על מה שגזר עליהם "ואל תתגר בם מלחמה", וכפי שכתב רש"י שלא אסר רק להילחם במואב, אבל מותר ליהודים להפחיד ולאיים את מואב, אבל לבני עמון כתוב "ואל תתגר בם" - שום גירוי, ואם בורא עולם היה אוסר לעם ישראל להתגרות גם במואב אם כן יתבטל ההבדל בין מואב לבני עמון.

וסיבת ההבדל נעוצה בהבדל שבין אימהותיהם של אומות אלו, שבשכר הצניעות של אם בני עמון שלא פרסמה שנוול לה בן מאביה לוט זכתה שאסור להתגרות בה שום התגרות, אבל הבכורה שקראה שם בנה מואב לכן נענשו

וטהר לבנו - בלק

"וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלוקים"

הוא מעצמו רצה לברכס, וכאמור קודם זה לא מספיק סיבה שאם לא הצליח לקלקל אז במקום זה יתקן ויברך את עם ישראל, וכי ממזיק הוא פתאום נהפך לאוהב??

אלא אפשר להוסיף שהיות וראה שהם מקפידים על מניעת עין הרע והזיק ראייה, הקפדה זו בעצמה מביאה לקדושה כי שומרים על פרטיות וצניעות השכן, לכן בלעם הרשע לא רק שלא יכל להכשילם בעין הרע, אלא גם הוא עצמו הושפע מקדושתם, והוא עצמו התעלה ולכן עלה בליבו לברכס, ועי' בכלי יקר שמבאר באופן שונה.

ונשאלת השאלה, על פי יסודו של הכלי יקר, שאם כן איך חשב והציע להכשיל את עם ישראל בזנות, הרי ידע וגם ראה שהם גם מקפידים כל כך על עיניהם ועל הצניעות, איך חשב שיצליח להחטיאם בזנות???

וייתכן שכשראה בעיניו את הקדושה של עם ישראל הוא נמס כולו, ואכן לא היה מסוגל להכשילם, אבל כששב אל מקומו וכבר לא ראה את קדושת ישראל בעיניו, והשפעת הקדושה נמוגה ממנו, לכן כבר רצה להכשילם בטומאה.

ללמדנו שלראות קדושה זה משפיע על כל אדם, שאפילו רשע וטמא ביותר כמו בלעם הרשע הושפע ממראה קדוש, וכן להיפך מקום טמא משפיע לרעה אפילו על צדיק וקדוש מוחלט, ולכן נברח ממקום טומאה בכל מקום שהוא, ונרוץ ונהיה במקום קדוש ונראה קדושה ודברים קדושים ואנשים קדושים, כך נשפיע על עצמינו קדושה וטהרה, אמן ואמן.

ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם ויצמד ישראל לבעל פעור

ישראל להינצל מחטא זה, שנכון שמצד אחד נבנה יצר הרע מיוחד להכשיל את עם ישראל.

אבל מצד שני זה עצמו יכל להציל את עם ישראל מהיצר הרע של הזנות, כי אם היהודי היה עוצר לרגע כמו אותה אישה חולה, היה אומר ריבונו של עולם עד איפה מגיע הטמטום של הגויים וכי לזה יעבדו!!! לצואה!!! לגועל נפש איך יתכן???

וכמו שאותה גוייה חולה העדיפה לחזור למחלתה הקשה ולא לעבוד עבודה זו, כך עם ישראל היו צריכים להיגעל ולהגיך שום תאוה לא תגרום לנו לעבוד עבודה זרה זו, אבל עם ישראל לא עצרו באדום!!! ונצמדו לבעל פעור רח"ל.

וייתכן שזה חלק מהתוכנית העצומה של בלעם, שהרי קודם ראינו שבלעם עצמו לא יכל להכניס בעם ישראל עין הרע כי הרשע ראה שאין פתחי בתייהם מכוונים זה מול זה, ובדבר שהם מקפידים עליו מאוד אי אפשר להכשילם, ואם כן היה לבלעם קושי גם להכשיל את עם ישראל בזנות, שהרי בעיניו ראה שהם מקפידים כל כך על צניעות, ואיך א"כ יצליח להחטיאם בזנות???

והנה עם ישראל היה להם גוף קדוש כי במשך 40 שנה הם אכלו מן שהוא לחם רוחני לחם של מלאכי השרת, וזה הפך את גופם לקדושה מושלמת, אבל בהצעת בלעם שיאכלו מזבחי בנות מואב, גופם חזר להיות כאחד האדם, ואכן את עם ישראל הקדושים בלעם הרשע לא יכל לפגוע ולהכשיל ולטמאות, אבל באכילה מזבחייהם השתנה גופם וירדו מקדושתם ויכל לפגוע בהם ולהכשילם ולטמאותם.

כתב רש"י שבלעם רצה לתת עין הרע בעם ישראל אבל בסוף נחה עליו רוח אלוקים ובירך את עם ישראל, ופלא איך זכה בלעם הרשע שמעצמו תשרה עליו רוח אלוקים לברך את ישראל??

והנה דרש רב יוחנן ב"ב ס', שראה שאין פתחי אוהליהם מכוונים זה לזה, אמר ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה, וכתבו המפרשים שהיהודים לא עשו זאת בכדי שלא תחול עליהם עין רעה, שאם כן לא הייתה סיבה שיזכו שתשרה עליהם השכינה, אלא הם ישראל הקפידו בגלל הצניעות והקדושה, והוכיחו זאת מכך שגם שבט מנשה ואפרים בני יוסף המוגנים מפני עין הרע, בכל זאת לא כיוונו פתחי אוהליהם זה מול זה, ולמה?? על כורחך שהם עשו זאת לא מחשש עין הרע אלא מתוך צניעות וקדושה.

אמנם בכלי יקר כתוב, שכשראה בלעם הרשע שאין פתחי בתייהם מכוונים זה מול זה, וכל זה בכדי שלא יזיקו אחד לשני בהיזק ראייה ועין הרע, אמר אם כך אינני יכול להכשילם בעין הרע כי בדבר הזה הם נזהרים בו כל כך ולא יתכן שיכשלו בדבר שהקפידו עליו כל כך, לכן במקום לקלקל

ללמדנו שלראות קדושה זה משפיע על כל אדם, שאפילו רשע וטמא ביותר כמו בלעם הרשע הושפע ממראה קדוש, וכן להיפך מקום טמא משפיע לרעה אפילו על צדיק וקדוש מוחלט, ולכן נברח ממקום טומאה בכל מקום שהוא, ונרוץ ונהיה במקום קדוש ונראה קדושה ודברים קדושים ואנשים קדושים, כך נשפיע על עצמינו קדושה וטהרה, אמן ואמן.

פלא עצום, איך בכלל חשבו הגויים לעשות עבודה זרה ששמה בעל פעור?? מילא לעבוד לאיתני הטבע כשמש והכוכבים, או לאבן שיש בו כוח של חוזק וכדומה, הצד השווה שבהם שהם דברים שיש בהם כוחות ועוצמה, אבל מדהים ומפליא מה מצאו הגויים בבעל פעור שמהותו טינופת ושפלות האדם?? וגם מה העניין שהקפידו שעם ישראל יאכלו אצל בעל פעור??

ואכן כתוב בגמרא סנהדרין ס"ז אמר רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהייתה חולה מאוד, הבטיחה שאם תבריא תלך ותעבוד לכל עבודה זרה שבעולם, וכשהבריאה הלכה ועבדה לכל עבודה זרה שבעולם.

כיון שהגיעה לפעור שאלה את הכמרים במה עובדים אותה, אמרו לה אוכלים תרדין (עלי סלק שמשלשל) ושותים שכר ומטריזים בפניה, נגעלה האישה ואמרה מוטב לחזור למחלה הקשה ולא לעבוד לגועל נפש הזה.

ובפרשה הקודמת כתוב שעם ישראל היו במצב של נפשנו קצה בלחם הקלוקל - במן, וכפי שכתב רש"י: וכי יש לך מכניס שאינו מוציא, לכן גרם להם היצר להשתוקק לאכול מזבחייהם, כי חפצו לאכול אוכל רגיל (אולי גם לראות שהגוף שלהם מתפקד כאחד האדם), וגם רק ממאכלי הגויים התאפשר להם להוציא ולעבוד לבעל פעור, כי מהמן לא היה להם מה להוציא.

ולפי זה יתכן, נבנה יצר הרע מוזר ומגעיל זה - לעבוד את בעל פעור, רק בשביל שעם ישראל יתנסו ויכשלו בעבודה זרה זו, אבל עדיין גם בניסיון זה היה מקום מפלט לעם

ללמדנו, שבורא עולם לא מעמיד אדם בניסיון שלא יכול לעמוד בו, ובפרט שחלק מהניסיונות נתפרו במיוחד עבורך, וגם בניסיון קשה ומורכב דע לך שבורא עולם נותן לך פתח מילוט, דרך שתוכל לצאת ולהתגבר על הניסיון, וגם כשאתה לא רואה את פתח המילוט, דע לך שהפתח כן קיים!! ועליך למצוא את הצד השני שיתן לך את הכוח להתגבר על הניסיון.

וטהר לבנו - בלק

וחשוב מאוד להתכונן ולא להיות כאותו אחד שכשיש התקף לב, הוא מחפש ספר הדרכה לדעת מה עליו לעשות???? או כשבא גנב לבית שלו, הוא יאמר לגנב, חכה שניה, זו פעם ראשונה אין לי ניסיון בזה, תתחשב וחכה רגע, אני חייב לברר מה מותר לי ומה אסור לי לעשות לך??? כי עד שיבדוק כבר לא יהיה מה להציל, ואת מי להסגיר למשטרה וכו', אלא כדאי להתכונן כראוי לפני הניסיונות, שיהיו כבר תחת ידינו את הכלים להתמודד ולנצח בניסיון ולא להיכשל חלילה, שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, ושיהיה הבורא בעזרנו תמיד כי הבא להיטהר מסייעים בידו אמן ואמן.

"הנה עם יצא ממצרים"

ונראה להוסיף שה' הפך את דברי בלעם לטובה, ומעם יוצא ממצרים נהפך לעם שלמרות שעברו 40 שנה מאז צאתם ממצרים ולמרות שרובם כרגע הם בני הדור החדש שהיו פחות מגיל 20 בצאתם ממצרים, **בכל זאת עדיין הם מתקדשים ועולים ויוצאים ומתרחקים כל הזמן מטומאת מצרים**, וזו מעלה עצומה שעבודת ה' שלהם לא תמה ונשלמה, אלא 40 שנה עדיין מתעלים ועולים, בעבודת ה'.

ובדרך רמז חשבתי להוסיף שגם דבריהם "והנה כסה את עין הארץ", גם זה נהפך לשבח ולמעלה טובה, שעם ישראל **מכסה את עיניו לראות מתאוות הארץ**, ולכן אדרבא בני ישראל ראויים הם לברכה יותר ויותר, **ובלעם** הרשע כשראה שבורא עולם הפך את דבריו לטוב ולשבח, החליט להכשיל את עם ישראל בעין הארץ, והכשילם שילכו אחרי מראה עיניהם ויזנו עם בנות מואב, שכך יקללם בורא עולם וישמידם רח"ל.

ללמדנו, שכשאנחנו שומרים על העיניים אנחנו מתעלים ויוצאים מטומאת מצרים ואנחנו זכאים לברכות, וכל כלי יוצר לרעה לא יוצלח עליך, כי בורא עולם יהפוך הכל לטובתנו, אבל חלילה אם ניכשל בעינינו חלילה אזי הברכות יהפכו רחמנא ליצלן וכו' וכפי שרצה בלעם הרשע.

על כן גם אנחנו ניקח יום לשנה וכל 40 יום נצא ממצרים בשמירת עיניים, 40 יום ושוב 40 יום, ונזכור מה שכתב הצדיק הקדוש רבי אלימלך ה'נועם אלימלך' בצעטיל קטן, "שב40 יום אפשר לשנות טבע", ולכן כשנתמיד לשנות את טבענו לשמירת עיניים ומחשבה משך 40 יום שוב ושוב נתקדש וטבענו יהיה טוב יותר והיצר כבר לא יבער בקרבנו, אלא טבענו ימשך יותר לאש קודש ובעזרת ה' זו סגולה גדולה שכל חיינו נלך בדרך ה' אמן ואמן.

אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' אלוקי

להגיד לו - לגוי לעשות עבורי מלאכה בשבת, **אמנם מצד שני** מטרת דיבורי ברורה "אני **בעצם רוצה שהגוי יכבה** עבורי את האור בשבת, רק יש בעיה תכנית כביכול שאסור לי להגיד לו".

ולחזק העניין יותר נזכרתי בסיפור שפעם היה במועצת העיר חבר שפגע מילולית באופן בוטה בנציג מתחרה, ומיד דרשו ממנו להתנצל או שיסלקו אותו מהאולם, ולכן הוא התנצל!!! **אבל** איך הוא התנצל??? הוא פשוט חזר ואמר אני מתנצל על כך שאמרתי על ההוא שהוא כזה וכזה וכו' וחזר שוב כביכול כחלק מההתנצלות על כל הפגיעות המילוליות שתקף קודם את השני

ושוב בהנאה מרובה הוא התנצל עוד פעם והזכיר הכל שוב ושוב את רוע השני, עד שצעקו לו תפסיק להתנצל!!! כי אוי לכוז התנצלות ארסית!!!

וייתכן עוד, שהתנא הקדוש כשהיה ילד כששרו לו את דברי דוד "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" הזדעק ואמר "מכל הכסף שבעולם" - שווה לי התורה הקדושה, ולכן בבגרותו כשהציעו לו אלפי זהב וכסף אם יעבור ממקום תורה, שב והזדעק מה שהשתרש בילדותו "אפילו תתן לי כל כסף שבעולם". **ובעצם** כל דברי התנא זה רק על מקום תורה, ועל תורה עצמה מי ישווה לה!!!

כתב רש"י מדברי רבותינו: מכאן שנפשו רחבה וחמדן שחמד ממון אחרים, ושאלו המפרשים שהרי למדנו במשנה אבות' י' **אמר רבי יוסי בן קסמא**, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו **אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם**, איני דר אלא במקום תורה. וכן כתוב בספר תהלים על ידי **דוד מלך ישראל**, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, ואם כן קשה למה בלעם נחשב כחמדן ותאוותן לממון, ואילו לתנא הקדוש ולדוד המלך זה סיפור של גדלות וצדקות האדם???

ונראה לתרץ, שאצל גדולי ישראל המטרה הייתה להגיע לתורה, ולכן ההמחשה הייתה לדרוך על הכסף בשמחה ובגאון מתוך זלזול בכסף מול תורת ה', ואילו אצל בלעם המטרה הייתה להגיע לכסף!! והוא מסכן ואומלל כי כל כך רצה את הכסף והרבה כסף, רק לצערו הוא לא מצליח להגיע ולנצל את ההזדמנות הפז שהזדמנה לו.

וזוה מזכיר לי מה שפעם שאל אותי הגאון הגדול מו"ר ר' דוב לנדא שליט"א מראשי ישיבת סלבודקא האם מותר לי להגיד לגוי בשבת "אסור לי להגיד לך בשבת שתכבה לי את האור"? שמצד אחד אמרתי לגוי מפורש שאסור לי

וכזה היה הצדיק הקדוש רבי אברהם יצחק אלפר שהיאר צייט שלו השבוע, צדיק זה בילדותו איבד בשואה הנוראה את אביו ואמו וחלק מאחיו שנרצחו באכזריות על ידי הנאצים, והוא עצמו שנה שלמה בגיל 13 סבל מרורות אצל הנאצים הארורים, וברגע שהשתחרר חיפש רק לחזק עצמו בתורה ובתפילות בקדושה ובטהרה, אצלו היה מוחשי "טוב לי תורת פיך

וטהר לבנו – בלע

מאלפי זהב וכסף", כי רבי אברהם יצחק הצדיק צעק טוב לי תורת פיך וקיום מצוותיך מכל כסף והון והנאות העולם, וטובה היא מכל אהבה שבעולם, ואנקוט בלשונו הקדוש "שיותר שצריך רפואה לגוף צריך רפואה לנפש - כי היצר מסמא את העיניים שלא יראה השמחה העליונה שהוא מפורסם לכול שהוא יותר מאלף אלפי פעמים מאור השמש בגבורתו בצהרים".

ההבדל בפשטות

כי זה רק בדיחה, והדברים ידועים ומובנים!!! אבל גדולי ישראל דיברו באופן כללי ולא על רכוש של אדם מסוים, כי באמת הם לא חמדו כסף ורכוש רק רצו להבליט כמה ערך התורה יקר בעיניהם כערך היקר ביותר בעולם.

בלעם התאוה לבית של בלק, זה היה תאוה וחימוד מפורש וברור לכן זה מגונה בתחילת הגינוי, כמו שאומרים בהלצה שבכל בדיחה יש 3/4 אמת, כי בדיחה כביכול אתה מגלה את צפונות ליבך, אבל עם אפשרות לחמוק מאשמה

בלעם - יודע דעת עליון

וראיתי מתרצים, שבלעם היה שיא הרוע דווקא בגלל שקיבל נבואה, ובלי שקיבל עליו עול תורה ומצוות או לפחות תיקון המידות, וגם הוא השתמש בנבואה רק לצורכו ולא לתועלת הציבור, ולכן הנבואה רק העצימה את הרוע שבו.

בלעם היה נביא או בעל חזיונות, עד כדי כך שיש שיטות שהיה שווה למשה רבינו, ולפי לשון סדר אליהו רבה פרק כ"ח היה מעולה בחכמתו יותר ממשה, וכל כך למה?? ומביא רש"י מאמר חז"ל, שלא יאמרו הגויים אילו היה לנו נביא כמשה גם אנחנו היינו צדיקים כעם ישראל, לכן הביא להם הבורא יתברך נביא, ובמקום שיתקן אותם רק קלקל אותם ופרץ גדרי הצניעות.

אבל קודם הנבואה היה אדם פשוט ורגיל, ולעומת זאת משה רבינו תיקן את מידותיו, וקיבל עליו עול מלכות שמים והיה עבד נאמן לבורא עולם, וכל נבואתו הייתה לתועלת הציבור בלבד, ולכן הצליח והתעלה ביותר. וזה מה שבא עולם רצה להוכיח לגויים, לא הקדושה החיצונית של הנבואה משנה את הבן אדם ואת עמו לטוב, אלא הקדושה הפנימית שאדם עובד על עצמו להיות עבד לבורא עולם ומסור לטובת ציבור, זה מה שבונה את האדם להיות קדוש ולקדש את עמו ולהיטיב להם.

והנה בלעם הרשע היה בעל תאוה מפחיד, את הבית הגדול הארמון של בלק המלך חמד לעצמו, כאשר הוא עצמו יישן במלונה, כי רצה את הבית דווקא של בלק מלא עד לתקרה בכסף וזהב.

ואפשו להוסיף שכתוב "והנפש לא תמלא", שבלעם שהיו לו הישגים עצומים בקדושה בזכות הנבואה, אזי ברגע שפסקה הנבואה ממנו הרגיש רעב עצום, ואולי זו הכוונה "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו".

וכמו כן הוא היה קמצן כרוני, וכפי שכתב האור החיים הקדוש שקם מוקדם בבוקר ושלח מיד את שרי בלק בכדי לחסוך לעצמו להכין להם ארוחת בוקר חלילה, וגם תאב לכבוד בצורה מחרידה ולכן כתוב כל הזמן כבוד, כבוד, ועוד פעם כבוד, וגם הוא היה בעל תאוה עצום שבא על אתונו, והכשיל עמים בזנות בזמן שאפילו הגויים היו פרושים מזנות.

והיות ובלעם לא פנה לדרך ה' ולא תיקן את מידותיו, ברגע שהפסיקה הנבואה וההתגלות ממנו, זה גרם לו לרעוב מאוד מאוד עד כדי טירוף הדעת לכסף ולכבוד ולזנות באופן שאף בן אדם רגיל אפילו התאוותן הגדול לא תאב, ולכן הגיע לשפל המדרגה הנורא כפי שתיארנו קודם.

אם כן לכאורה עדיין יכולים היו הגויים לטעון, למה דווקא רשע מרושע בעל תאוה נורא כזה קיבל את כוח הנבואה, הרי אם היה לנו אדם עדין וטוב אזי היינו מתקרבים לבורא במקום לחטוא יחד עם נביאנו.

ואנחנו מתפללים בשבת "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך", שנהיה שבעים מטוב ה', שלא נרגיש רעב שיגרום לנו לעשות שטויות, אלא גם אחרי תפילה ברגש ובקדושה עליונה, וגם לאחר לימוד בהתמדה בקדושה ובצחצוח המח נרגיש שבעים, ולא ניפול חלילה מחמת הרגשה שרעבים לריגושים.

כי היצר הרע מחכה לזה, כי הוא יודע שאחרי התעלות לבן אדם קשה להשקיע עוד, ורוצה קצת מנוחה והפסקה, וכאן היצר נותן לו בכל זאת הרגשת חסרון ורעב מסוג אחר, עד שהבן אדם מרגיש אני חייב לעשות משהו אחר, חייב!! משהו שונה מהלימוד והתפילה, ולפעמים ההיפך המוחלט מקדושת הלימוד והתפילה, ריגוש של עבירה או לשון הרע או ליצנות או קלות הדעת, לכן נתחנן, אבא יקר "שבענו מטובך", ושמחנו בישועתך, "וטהר ליבנו לעבדך באמת", אמן ואמן.

ותהי אחריתי כמוהו

הנה רצית להרוג ולשדוד את אליעזר כשבא למצוא שידוך ליצחק ובסוף זה חזר אליך, הרגת את אבא שלך!!!

אבל במקום להזדעזע, ולזעוק: **אוי לי כי הרגתי את אבי!!** במקום זה הוא ממשיך את מסיבת התנאים של רבקה אחותו, לא יאמן איזו אטימות, אידך בן יכול להמשיך את המסיבה כאילו כלום לא קרה!!!

ואולי כי פחד להזדעזע, שמא ברגשותיו המתפרצים יגלה תוך כדי בכי שאשמת הרצח תלויה בו בבן יקר, לכן התאפק ושלט על רגשותיו, אם היו לו בכלל!! (מעניין, בתורה משמע שכל משפחה המשיכה לחגוג, וכי כל המשפחה היו בעצה להרוג את אליעזר, וגם הם היו שותפים לפשע??).

בגמרא סנהדרין ק"ה א' יש דעה שלבן הארמי הוא בלעם הרשע, ואם כן, יש להקשות על ההסבר הקודם שהרי לבן היה מפורסם לרע עוד קודם שנהיה נביא!! שהרי הוא כבר זכה בתואר "**לבן הרמאי**", וגם הוא היה רוצח ושווד ששם רעל בצלחת של אליעזר שבסוף אביו בתואל אכל ממנו ומת!!! ואם כן עדיין יכולים הגויים לטעון שנביא זה נכשל כי היה מושחת לפני הנבואה, ועדיין לא קבלו נביא ישר דרך והגון???

אבל האמת, אפשר לומר שלמרות הכל יש כאן איזון מושלם, ואדרבה ללבן היו אפשרויות אדירות להתחזק באופן יוצא מן הכלל וזאת גם עוד לפני הנבואה וכל שכן אחריה, שהרי לבן זכה לראות בחוש שמרוע רק מפסידים,

וטהר לבנו – בלק

והנה לבן אחרי שנים רבות זוכה לשמוע שעם ישראל יצא ממצרים בניסים גדולים, וגם קבלו תורה מבורא עולם והיו להם ניסים ונפלאות, **ומטבע הדברים** היה עליו לרקוד ולשמוח כי כל עם ישראל הנכדים ונינים והבני נינים שלו, והוא הסבא רבה היחיד בחיים ששרד לכל עם ישראל, ותחת זה הוא מסכים לקלל אותם ומשתוקק לקללם.

וגם האתון שרכב עליו כתוב **בפרקי דרבי אליעזר** שזה האבא של החמור של אברהם אבינו ומשה ושמואל, וזה החמור שבו ירכב מלך המשיח, והוא זכה לכזו גדלות לקבל את האבא של החמור המיוחס, ולבן נשאר חמור או ירד מדרגת אדם להיות כחמור, ומטמא עצמו באתון כה קדוש ומיוחד !!!

ומצד שני הוא רואה שהאתון עולה למדרגת לאדם המדבר ופותחת פה וצועקת על בלעם, וראו פלא בלעם לא בורח אלא נשאר ומתווכח עם אתונו, ובמקום להתחזק הוא ממשיך ברשעותו, והנה למולו בא מלאך עם חרב שמאיים עליו, וגם זה לא מזעזע את בלעם, אז מה נשאר?!

כן נשאר !! שהוא לא מצליח לקלל, וסופג ביזיונות ולעג מבלק, והוא שכל כך אוהב ורודף כבוד נחל השפלה אחרי השפלה ובוז מתמשך!!!!

ההזדמנות האחרונה של בלעם הרשע

והיה עליו ללמוד קל וחומר, שהרי **יתרו** שהיה חותן משה קיבל כבוד מלכים, אז הוא בלעם הסבא רבה של כל העם בוודאי יקבלו אותו בתופים ומחולות באהבה והערצה, וכל היום הם יבקשו ממנו סיפורים על יעקב אבינו ועל בנותיו האימהות הצדקניות.

ופלא עצום, בלעם מעדיף לעזוב בבושות ולא להצטרף לעם ישראל למרות כל ההזדמנויות הבלתי מושגות, ואדרבה הוא בכוח מכשילים העיקר שיוקז דם מעם ישראל, לא להאמין!!!!

אבל זה עדיין מובן בהחלט, כי לבן לא רצה לוותר על תאוותיו ולהתמסר לאחרים או לבורא עולם, ככה זה כשלא עובדים על המידות!!! ככה זה כשלא רוצים בכוח להתקרב באמת לבורא עולם!!! **וזה שימש מסר הכי חז והכי ברור לכל גויי העולם**, בלי מידות, בלי תורה, בלי כניעה לבורא, לא משנה כל הכוחות וכל ההזדמנויות, במקום התקרבות לבורא עולם יש את ההיפך המוחלט שרק רוע יש.

ללמדנו, שחייבים עבודה עצמית בכל הכוח לשוב את המידות הרעות בלי רחמים, ולהיכנע ולהתמסר לבורא עולם באמת ובתמים, ורק כך כל קדושה שנקבל תרומם אותנו ותגביה אותנו באמת, כי אם לא נעבוד את טבענו הרע ואת מידותינו הרעות, ולא נתמסר כראוי בלב שלם לבורא עולם, אזי לא יעזור לנו שום סימן ושום מסר משמים, גם לא ניסים ונפלאות, אנחנו נשאר ברוע המושרש בנו.

מצד שני תראו עד כמה בורא עולם משקיע בכל יצור אנוש וכמה הזדמנויות הוא נותן לרשעים גמורים 'שובו אלי ואשובה אליכם', אז ננצל את ההזדמנויות כראוי, למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

ותאמר האתון אל בלעם אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך ההסכן הסכנתי

ופלא איך העז בלעם לטמאות אתון מיוחדת זו, שנבראה במיוחד בששת ימי בראשית **ככתוב במשנה באבות פ"ה מ"ח שפי האתון הוא אי עשרה דברים שנבראו בבין השמשות**, שבנה היה חמור ששימש את כל גדולי ישראל בעבר ובעתיד???

ונראה שהיות ויש כלל שהיוצא מהטמא טמא, לכן בלעם טימא את האתון, וסבר שכך החמור שיצא מהאתון

ולאחר מכן, זכה לראות דוגמא אישית לחיים טובים והגונים, כשקיבל את יעקב אבינו שהגיע היישר מבית המדרש לבית לבן וישב עמו כ 20 שנה, **והם** התחברו למשפחה מכל הכיוונים. הוא הפך להיות חמיו של יעקב מ 2 בנותיו, ומ 2 שפחותיהם, וגם היה המעביד של יעקב, בקיצור לבן נשם את יעקב עשרות שנים.

ובכל השנים הללו הוא זכה לראות את עבודת יעקב המושלמת, **"עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי"**, הוא ראה מה זה יושר ומסירות נפש לעבודה ולרכוש של השני, וגם זכה לראות שהוא ברמאות הפסיד ואילו יעקב בישרותו רק מרוויח.

וכשרדף אחרי יעקב פתאום הוא זכה לנבואה בחלום, שבורא עולם מזהיר אותו שלא יפגע בצדיק יעקב, ואז היה לו לראות מה שכרו של ההולך ביושר ובדרכי ה', שבורא עולם דואג לו אישית, **ומצד שני** הוא יכל לראות שבורא עולם אכפת לו ממנו – מלבן, ולא משמידו מיד בכדי שלא יאיים על יעקב, אלא עדיין נותן לו חיים!!!

וזה לבד היה צריך לעורר אותו, הנה התגלתה לי האמת ויש בורא עולם!!! ובורא עולם אכפת לו גם ממני!!! קדימה אתקרב אליו ואני אשקיע בו, **אבל** זה לא קורה, כי כשנשבעו לאחר מכן יעקב נשבע בשם ה' ולבן בשם עבודה זרה!!! למה?? הרי ראית את האמת???

לאחר כל הביזיונות שבלעם קיבל מבלק על שלא הצליח לקלל את עם ישראל, ולאחר שנהפך להיות נכה במהלך הברכות שנסתמאה עינו, הוא אמר היה להיות שבור לחלוטין.

ובמצב שפל ונחות זה הוא רואה את עם ישראל - נכדיו היקרים שהם צנועים וקדושים, והוא מבחין שהם שומרים שלא יהיו פתחיהם זה מול זה, ולבו נהפך והתחיל לפתע לאהוב אותם, ונכנס בליבו רחמים ורצון לברכס, ונחה עליו רוח ה'.

ומיד לאחר הברכה הוא קיבל חיצי בוז מבלק, שגער בו, תתבייש לך, הרי אתה הפעם מעצמך החלטת לברכס!!! והנה כאן הייתה לו הזדמנות, ובעצם הזדמנות חייו!!! להגיד לבלק לא צריך את הכבוד המדומה שלך, הנכדים שהתחלתי לאהוב אותם הצדיקים שלי למטה מחכים לי!!! **הם** - נכדי הרבים והצדיקים, יכבדו אותי הרבה יותר ממה שאתה מסוגל לכבד, בפרט שאני משתוקק לאחרית כמוהם.

ללמדנו, שחייבים עבודה עצמית בכל הכוח לשוב את המידות הרעות בלי רחמים, ולהיכנע ולהתמסר לבורא עולם באמת ובתמים, ורק כך כל קדושה שנקבל תרומם אותנו ותגביה אותנו באמת, כי אם לא נעבוד את טבענו הרע ואת מידותינו הרעות, ולא נתמסר כראוי בלב שלם לבורא עולם, אזי לא יעזור לנו שום סימן ושום מסר משמים, גם לא ניסים ונפלאות, אנחנו נשאר ברוע המושרש בנו.

מצד שני תראו עד כמה בורא עולם משקיע בכל יצור אנוש וכמה הזדמנויות הוא נותן לרשעים גמורים 'שובו אלי ואשובה אליכם', אז ננצל את ההזדמנויות כראוי, למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

כתוב בגמרא ע"ז ד ע"ב שבלעם בא על אתונו, ומאוד תמוה עד היכן שפלות אדם זה, שמצד אחד היה נביא ויודע דעת עליון ומצד שני טומאה נוראה ושפלה כזו??

ובפרקי דרבי אליעזר פרק ל' כתוב שזו האתון הייתה מששת ימי בראשית, ובנה החמור הוא החמור שרכב עליו אברהם ומשה ושמואל עליו ירכב מלך המשיח בקרוב בימינו אמן.

וטהר לבנו – בלק

בלעם נברא בבין השמשות, עוד קודם שבלעם נוצר, נו, עם כזו אתון מיוחדת ומיוחדת ביותר.

לא פלא שבלעם שהיה רגיל אליה וטימא אותה בכוונה למרות המיוחדות שלה, לא ברח ממנה כל עוד נשמתו באפו כששמע שהאתון מתחילה לדבר אתו.

עם יוצא ממצרים

מחכה בתור?? ענה לו השכן, שמע אני הסתכלתי אתמול בבוקר בחלון הראווה לראות האם יש מוצרים בחנות, ואז מישוהו עמד מאחורי כי חשב שיש חלוקה, וככה התארך התור לקילומטרים.

שואל אותו שוב היהודי, הרי אתה סתם עמדת אז למה לא עזבת וחזרת לבית?? ענה לו השכן, וכי זה פשוט בעיניך להיות הראשון בתור?? ובעצם אם יש כזה תור ארוך אולי באמת בסוף יחלקו כאן משהו???

בלעם אכן גם הוא השתכנע בקלות שכל הצלחות עם ישראל זה בזכותו, למרות הגיחוך שבדבר, וכל זה בגלל שהיה רודף כבוד, והוא היה רודף כבוד עד כדי כך שזה היה פשוט מבייש ומעורר רחמים ודוחה.

זזה מזכיר לי מה שכתבתי בפרשת ויקרא, שירבעם בן נבט שומע את הקב"ה אומר לו: אני ואתה נטייל בגן עדן!! ומה מונח לירבעם בראש באותו רגע?? הוא לא מתמוגג מכך שהקב"ה בכבודו ובעצמו בוחר אותו כמתאים לטייל אתו בגן עדן, באותו רגע מה מונח לו בראש?? האם דוד יהיה ביחד עמם!!! וכששומע שכן, הוא שואל... מי בראש? והקב"ה עונה לו דוד בראש, אז הוא עונה אם כך אני לא מעוניין!!!

מפורסמת שאלתו של רבי חיים שמולאביץ זצ"ל שהקשה מה הכוונה "מי בראש"? הרי בורא עולם אמר לו במפורש "אני, אתה ובן ישי", ומדויק בדברי בורא עולם שהוא באמצע ודוד בסוף, אז למה שאל "מי בראש"? **וענה** רבי חיים שמולאביץ, כן, הוא ידע שהוא בראש, אבל יש דברים שאדם נחמד לו ונעים לו לשמוע פעם שנייה, ובפרט אדם שרודף אחרי הכבוד, לכן שאל שוב מי בראש, למרות החוצפה שבעצם נראה כמפקפק בדיוק דברי בורא עולם.

ופעם הייתי בחופה, וחזרתי על מאמרו של רבי חיים שמולאביץ לחבר, ולצדנו עמד אדם מכובד מאוד לפי מראהו, ושמע את המאמר ומאוד נהנה מהרעיון - שיש דברים שאנשים אוהבים ונחמד להם לשמוע פעם שנייה.

ולפתע קראו לו ברמקול לומר ברכה בחופה, פעם ראשונה ופעם שנייה, ורק בפעם השלישית הוא קלט שקוראים לו, כנראה הוא היה מהורהר במאמרו של רבי חיים, ואז הוא חייד אלי ביבושת, והפטיר לעברי, על פעם שלישית רבי חיים לא חשב!!! **אבל בלעם הרשע רודף הכבוד חשב וחשב...**

ויתכן עוד, ששרי מואב ומדין באו לבלעם בטענות, שבגלל הברכות שלך שברכת את עם ישראל בראשית דרכו, לכן אנחנו סובלים עכשיו, **לכן עליך לתקן את מה שיצרת!!** אבל הוא לא שם ליבו לטענות נגדו והתמקד ברעיון המכובד שהברכות שלו פועלים ומאמינים בכוח הברכה שלו, ולכן רק היה לו דרישות להרבה מאוד כסף וכבוד.

ללמדנו, שאדם משוחד בקלות להאמין במה שנוח לו להאמין, והוא בטוח שהוא פועל כראוי ודרכו נכונה, וברמאות זו הוא מסוגל לעבור את כל החיים בלי לתקן את עצמו, ועליו נאמר יגעת לריק וילדת לבהלה, ולכן מחובתנו ללמוד מוסר כל יום, ולעשות חשבון הנפש אמתי חודר ונוקב בדרכנו ובמעשנו, והרוצה להיטהר מסייעין בידו, אבל רק מי שרוצה באמת ובישר, רק חזק ואמץ באמת ובישר אמן ואמן!!!

הטמאה יהיה טמא ופסול, וממילא המשיח לא יוכל להשתמש בחמור פסול זה!!

אבל טעות היא בידו כי החמור נולד עוד לפני שבכלל בלעם חטא עם האתון, ולכן כלל זה של היוצא מהטמא - טמא לא תקף פה ולא שייך פה, ואפילו פה האתון שמדבר עם

פלא עצום, איך יתכן שבלעם אומר לבורא עולם עם יוצא ממצרים, הרי כולם יודעים שבורא עולם הוציא אותנו ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה באותות ובמופתים?? **ואכן** בורא עולם בברכות תיקן אותנו, וכפי שדייק רש"י "קל מוציאם ממצרים" - שהם לא יצאו לבד!!!

וצריך להבין מדוע ואיך בלעם התעלם מגבורות השם שהתפרסמו בכל העולם, שבורא עולם הוציא את ישראל ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה?? והרי בלעם טוען שה' אלוקיו, ככה הוא הכריזו במפורש, אז איך התעלם מכוח ה' אלוקיו?? ועוד כשהוא מדבר עם בורא עולם!!!

ויתכן שבלעם הרשע רצה להמשיך את דברי שרי בלק, שאמרו "עם יצא ממצרים", ובעצם שרי בלק לא תלו זאת בבורא עולם, אלא תלו זאת בברכת בלעם שהוא לבן, שבירך את יעקב ובניו בעת שנפרדו ממנו בדרכם לישראל, ולכן אמרו "כי ידענו את אשר תברך מבורך"!!

ולמרות שהוא ידע את האמת שהם יצאו לא בזכות הברכות שלו, כי כוחו בקלות ולא בברכות, וכפי שכתב האור החיים הקדוש, שרק ידע לפי המזלות על אדם שמזלו יאיר והיה ברמאות מברכו בכדי לרמות שיחשבו שיש לו כוח לברך.

בכל זאת הוא כל כך נהנה מהכבוד שנתנו לו שרי בלק, בכך שאמרו שכל יציאת מצרים זה בזכות הברכות שנתן, עד שהוא עצמו המשיך עם שקר זה, ועוד הוסיף על דבריהם, ואמר לבורא עולם "עם יוצא ממצרים" - בלשון הווה ועתיד, כי רצה לייחס את כל הצלחות עם ישראל במדבר וכל הניסים שלהם בכיבוש הארץ לכוח הברכה שלו.

ואולי בלעם חשב שברור שבורא עולם עשה את הניסים, אבל רק בזכות הברכה שלו - לבן, הקב"ה הסכים לעשות את כל הניסים והנפלאות לעם ישראל.

זזה מזכיר לי סיפור ששמעתי בנעוריי, על מוסקבה בזמן הקומוניזם, שיהודי ראה תור ארוך מאוד, ולמרות שברוסיה דאז התורים הארוכים היו חלק בלתי נפרד מהחיים, כי המוצרים היו בדוחק גדול וחלקם נדירים להשגה, בכל זאת תור זה משך את עינו של היהודי, כי זה היה תור ארוך במיוחד.

ולכן הוא ניגש לאחרון בתור ושאל למה התור הזה?? למה מחכים פה?? ענה לו העומד בתור אין לי מושג ראיתי עומדים בתור אז גם אני תפסתי מקום בתור, וכך ניגש היהודי לשני לשלישי וכן הלאה וכולם לא ידעו למה מחכים בתור העיקר שגם הם לא יפספסו את התור.

עד שהוא הגיע לראשון בתור והוא מוצא את השכן שלו, והוא שואל אותו למה אתה מחכה?? מחלקים כאן משהו?? ענה לו השכן אני לא יודע?? אז שאל אותו אם כן למה אתה

וטהר לבנו – בלק

אורריך ארוך מברכיך ברוך

ולמה הוא לא עשה זאת, כי הוא העדיף להיות מושפל ולעשות עבירות בלי עול מלכות שמים, מאשר לבחור בכבוד אבל במסגרת של תורה ומצוות וקבלת עול מלכות שמים, לזה הוא בשום פנים ואופן לא הסכים לחיות, רק למות ככה ביקש "תמות נפשי מות ישרים" וכמוכן לא קיבל.

ולכן הם בחרו לטמאות את עם ישראל, כי פחדו שבגלל הברכות הם גם יתברכו ואולי חלילה להם הם יחזרו בתשובה ויתקרבו ליהדות, ולכן החטיאו את עם ישראל שכך אין סיכוי שהם יחזרו בתשובה כי הם החטיאו את הרבים, והמחטיאו את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה ככתוב במשנה אבות ה' כ"ב.

ללמדנו, שמי שמכור ליצר הרע, הוא מפחד לחזור בתשובה, והוא יעשה הכל, העיקר לא לחזור בתשובה. ומזהים הדבר שאמרתי ליהודי ירא שמים שיש אנשים שמחפשים בכוח טומאה, והוא פשוט לא האמין שיש מציאות כזו, כי הוא חשב שרק אם מזדמן לאדם ניסיון אז יש אנשים שנופלים ונטמאים, אבל לחפש להיטמאות ולחטוא?? אבל הוכחתי לו שיש אנשים לא רק שמחפשים להיטמאות, אלא גם נלחמים בכל הדרכים שחלילה לא יחזרו בתשובה, והם מתלמידי בלעם הרשע ה' יצילנו, ולכן עלינו החובה לעולם לרצות לחזור בתשובה בכל מקום ובכל מצב ובעזרת ה' השאיפה הזו תבוא בקרב ממש להתגשמות השאיפות ונעשה נחת רוח לאבינו שבשמים אמן ואמן.

ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את אשר תברך מברך

ימות, כי השם חפץ להיטיב לעולם ויטיב גם בבחינת נהמא דכיסופא כמתנת חנינם.

אבל הם טעו, כי בא נוח והבא עשרה דורות אחריו - אברהם, ונטלו את שכר כולם, וממילא כל הדורות לא היו בחינם אלא שימשו לצורך הניסיון והקושי להיות צדיק לנוח ולאברהם, כי ברגע שהתגברו והלכו נגד כל העולם נגד 10 דורות של עולם שלם זה היה שווה את כל העולם רק עבורם.

וגם גם אם כל העולמות העליונים יתוקנו, בכל זאת בורא עולם רוצה את עם ישראל וישקיע בנו, מלבד הטעם שאנחנו עושים רצונו, אלא גם מחמת הטעם שבורא עולם חפץ להיטיב בחסד הנעלה ביותר שהוא "גומל חסדים טובים".

שמעך אחד נרגיש שמגיע לנו שכר תמורת המאמץ והמסירות נפש שהתאמצנו על קיום התורה והמצוות, ומצד שני באמת זה החסד המושלם כי באמת בורא עולם לא צריך את עבודתנו באמת!!! רק באופן כזה אין נהמא דכיסופא, שנרגיש נוח לקבל את שכרנו מבורא עולם.

וכעין זה כתב הרמב"ם בסוף הלכות מתנות עניים, שמצוות צדקה הגדול ביותר זה לדאוג לחבר לפרנסה באופן מכובד, שלא יקרוס ויושפל בעוני ויהיה זקוק לתרומות, וכבר הארכתי בעניין בפרשת אמור.

ללמדנו, שבורא עולם אוהב אותנו ואהבתו אלינו לא תלויה בדבר לצורכו אלא אך ורק לצורכנו, כי הוא אוהב אותנו מאוד מאוד, ולכן גם אם נפלנו וחטאנו לא נתייאש, עדיין בורא עולם ממתין לנו שנשוב אליו, כי בחסדיו הרבים הוא רוצה רק להיטיב לנו מאוד.

כמו כן זכור וזכור תמיד, שללכת נגד כולם בכדי להיות טוב יותר זו מעלה עצומה ולא חיסרון, וכמה גדולי עולם הפסדנו בגלל מחשבה שטותית זו לא להיות שונה מאחרים, אדרבה "לך בכוחך זה והושע את ישראל", עלינו לנצל כל טיפת כוח שבנו ולעשות טוב יותר בעולם, למרות שנהיה יחידים בשכונה ובקהילה ואפילו בעולם כולו, רק חזק ואמץ והושע את עצמך ואת עם ישראל אמן ואמן.

וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב

התשובה היא שלמרות הנזק העצום, עדיין קיבלנו מסר עצום לחיים, שהצניעות גורמת לברכה אפילו מרשע עצום, ומרצונו יברך בבחינת ומלאך רע יענה אמן אפילו מרצונו, כי ראה שאין

בזה הסתיימו ברכות בלעם, ובעצם יכלו בלק ובלעם להיות מרוצים, שהרי הם ברכו את עם ישראל, ועל כן הם מבורכים, ואין להם מה לדאוג מעם ישראל מאחר שהם גם מבורכים.

ונשאלת השאלה אם כן מדוע בכל זאת החליטו בלעם ובלק לטמאות את עם ישראל בזנות?? מה ראו לשטות זו?? ובפרט שבלעם אמר בברכות "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", אז מה חשב להרוויח בהחטאת עם ישראל??

ונראה לתרץ, על פי הדברים שכתבנו קודם, שבלעם יש דעה בגמרא שהוא לבן, ובסוף הברכות כשבלק כעס וביזה אותו הוא יכל מיד ללכת לעם ישראל ולהתחבר עליהם, כי הוא סבא רבא שלהם משורשי האומה כביכול.

הגאון מוילנא כתב על פי הזוהר שבלק ביקש מבלעם שיברך את הארץ העליונה, שלא תצטרך את עבודת התיקונים שעם ישראל עושה על ידי קיום התורה והמצוות והברכות, וממילא עם ישראל יהיה מיותר בעולם הזה, וזו הכוונה ואגרשנו מן הארץ.

ולא זכיתי להבין את מחשבת בלק, הרי כל העולם קיים רק בשביל ישראל, ואם לא יהיו יהודים בעולם אז שום בריה לא תישאר בעולם?? וכי חפצו ורצו שכולם ימותו, "תמות נפשי עם פלשתים"??

וייתכן שלכן כתוב "מראש צורים אראנו" שבלעם התבונן בשורשי העם היהודי - באבותינו הקדושים, ולכאורה משם הוא יכל לראות רק טוב, כי האבות היו מושלמים, ומה חיפש לראות שם??

ונראה שהיות והיו עשרה דורות עד נוח, ומנוח עד אברהם היו עוד עשרה דורות, וכל הדורות הללו היו דורות של הבל, סברו בלעם ובלק שזו הוכחה שהקב"ה מטיב לעולם כולו גם בלי עם ישראל.

וייתכן שהם סברו שהיות ובורא עולם לא צריך כלל את עבודתנו, כי כל המצוות הן רק בגלל שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל שלפיכך הרבה להם תורה ומצוות, לכן גם בלי עם ישראל בעולם אף אחד מאומות העולם לא

מי שלומד את כל הפרשה יתכן ומקבל רושם שהשורה האחרונה שמואב ניצחו?? והראיה שלמרות הברכות מתו 24 אלף מעם ישראל??

וטהר לבנו – בלק

זה בלי בושה ומחוסמים לעשות צרכיהם וכל זה רק בגלל התאוה לבנות מואב, וכמובן הם הלבישו מעשיהם הרעים בטענת מצווה שהם מטנפים בצאתם ומבזים את הע"ז.

פתחיהם זה מול זה, ולהיפך הטומאה מורידה את האדם לשפלות האדם הכי גרועה, שהחטא של הזנות הוריד אותם לשפלות עד שאפילו אין מחיצות והלכו זוגות זוגות זה לעומת

ללמדנו, שלימוד מוסר זה ניצחון ששווה!!! אפילו במחיר 24 אלף יהודים עדיין המוסר שווה את זה!!! ורעיון זה אפשר להוכיח מהנביא הושע שה' ציווה אותו להתחתן עם אשת זנונים למען ללמדו מוסר, רק עלינו להתחזק וללמוד מוסר ולקחת מוסר בלי להגיע למחיר חס ושלום, ובעזרת ה' בזכות לימוד המוסר יושפע עלינו שפע ברכה והצלחה אמון ואמן.

מנעך ה' מכבוד!! הויכוח בין בלעם לבלק

ונראה לתרץ, שבלעם בחוצפתו חשב שעשיו הם צריכים אותו והוא עושה להם טובה לכן שישלמו לו על עצם הליכתו עם שלוחי בלק, אבל בלק טוען לו וכפי שמפרש כן **האור החיים** הקדוש על הפסוק "הנה עם יצא ממצרים הנה כסא את עין הארץ", שכבר מהתחלה אתה בלעם אשם בכל המצב הזה, ומחובתך המוסרית לנקות את מה שכביכול לכלכת, כי עוד ממצרים כיועץ פרעה יעצת וניסת בדרכך לעצור את גידול העם, ואדרבא אתה גרמת שהם יתרבו, כפי שכתוב "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", כמו כן הכישוף שעשית שעבדים לא יצליחו לצאת ממצרים פשוט קרסה ועם ישראל כולו יצא ממצרים.

כמו כן טענו עליו שדווקא התייצבותו לטובת סיחון במלחמתם נגד מואב זה בעצם גרם שלעם ישראל הותר לכבוש את שטחי מואב לשעבר – את העיר חשבון, לכן טען לו בלק אתה דרשת שכר אבל אני לא ביקשתי ממך טובה אלא דרשתי שתתקן את כל מה שקלקלת מהתחלה ולא רק שלא תיקנת אלא עוד בירכת אותם והעצמת והגדלת את הבעיה וכאמור.

ולכן בלעם לא כעס וקילל את בלק על הגניבה של בלק שלא שילם לו, כי הבין את טענות בלק נגדו, ולכן ניסה לצמצם את נזקיו על ידי העצה להחטיא את ישראל, ורק אחרי שכביכול הצליח להמעיט מעם ישראל ע"י חטא בנות מואב אז הרגיש שאכן מגיע לו שכר גם לפי טענות בלק שטען נגדו לאחר הברכות.

לכאורה יש פלא מוזר בקשר של בלעם עם מואב, שהנה בלעם צחק על מואב ועל העבודה זרה שלהם וקיללם, כפי שכתוב בפרשה הקודמת שאמר "על כן יאמרו המושלים אוי לך מואב אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים ובנותיו בשבית", וכתוב שהמושלים זה בלעם ובעור, וכפי שכתב רש"י על הפסוק "כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואת אשר תאר יואר" שאת זה ידע בלק ממלחמת מואב וסיחון שבלעם קילל את מואב ובירך את סיחון, ודווקא אליו באים שרי מדיין ומואב??

ונה הוא התנה איתם שיקבל כסף על זה שהוא בא לקלל למרות שמה שהקב"ה יתן בפיו זה מה שהוא יאמר, ובסופו של דבר לאחר כל הברכות שיצאו מפיו בעל כורחו, לא קיבל תשלום, ואיך הסכים בלעם לעזוב בלי כסף?? **לפחות שיקלל את בלק על הגניבה שלא משלם לו??**

ועוד יותר קשה, שבלק מגרש אותו בלי תשלום ובכל זאת הוא נותן לו עצות טובות לרשעים להחטיא את עם ישראל בבנות מואב ובכך יתמעטו עם ישראל??

וגם אחרי העצות הוא לא דרש כסף אלא רק לאחר מכן, כאשר אכן חטאו בני ישראל רק אז חזר בלעם לבקש תשלום, ונקלע למלחמה ונהרג שם?

ברכות בלעם

ונראה שהכל תלוי בעניין אחד, שהכל תלוי בצניעות עם ישראל ובקדושה!! שהרי כשבלעם ראה את פתחיהם שאינם מכוונים זה מול זה עלה בלבו לברכה, ומזה הבין הרשע שהברכות תלויות בצניעות ובקדושה, ולהיפך יוצא מזה קללות, לכן בלעם דווקא כן גילה זאת לבלק, שהברכות תלויות בצניעות ובקדושה ואם לא יהיה קדושה הברכות שלו יתהפכו לקללות, ולכן יעץ לו להחטיא את ישראל בבנות מואב שכך בלק יוכח שאכן הברכות נהפכים לקללה בחוסר הקדושה והצניעות.

הגמרא סנהדרין קה' אומרת שלמרות שבלעם בירך את עם ישראל בכל זאת הכל התקיים גם כקללה, כי ברכות אלו יצאו מאדם רשע ושונא.

ונשאלת השאלה שאם כן מדוע הקב"ה נתן לו בכל זאת רשות לברך, הרי יצא מזה רע?? **כמו** כן מדוע בלק סירב לשלם לו הרי יצא מזה קללות, ולמה בלעם לא טען לו את זה כשדרש שכרו, ובמקום זה הוא מספר לו את עתידות העמים לעתיד לבוא??

ללמדנו, שלא יעזרו הברכות ולא יהרסו הקללות, כי הם תלויים בנו עצמנו, אם נהיה טובים וקדושים הקללות יהפכו לברכות, כפי שאם אין קדושה וצניעות הברכות נהפכים לקללות, ורבים מחפשים חיים קלים ומחפשים סגולות וברכות, אבל העיקר הוא ובהחלט בחיים למען תחיה, וכמו שכתוב מפורש והברכה אשר תשמעו.

וישם דבר בפי בלעם

שאפילו להבדיל יהודי רשע וטמא עדיין יאמין באחרית המייוחדת לצדיקים ויתקנא בצדיקים עמוק בתוך לבו, וזה עצמו יגרום לכל יהודי בכל מצב לחזור בתשובה בעזרת ה'.

ובפרט שטמון כאן שאיפה לאחרית טובה וגוי רשע כבלעם אין לו זכות להגיע לשאיפותיו, אבל ליהודי בן קדושים יש לו זכות אבות שיזכה להגיע בעזרת ה' לשאיפות לבו.

לכאורה תמוה, שהרי אם הברכות ניתנו לבלעם כמו חבילה של נבואה שניתנה לתוך פיו בעל כורחו, וכדברי הגמרא סנהדרין קה' על הפסוק "וישם דבר בפי בלעם" רבי אלעזר אומר מלאך רבי יונתן אמר חכה, אם כן מדוע כתוב מרצונותיו של בלעם "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו"??

ואולי זה אכן ברכה גדולה שהקב"ה טמן בפיו של בלעם לעם ישראל למרות שזה נשמע כמו נימא אישית של בלעם על עצמו,

ללמדנו שיש בנו כוח בשאיפות חיינו, ועלינו לשאוף לגדולות, וכמה שיותר נשאף גבוה יותר ככה יש לנו יותר כוח להתקדם ולהצליח בחיים, כי מי ששואף להיות חפץ חיים יצליח במאמץ להגיע לחצי שאיפתו וחצי חפץ חיים זה גדול דורנו, ומי ששואף רק להיות אברך פשוט אז הוא יהיה רק חצי מאברך פשוט!! ולא התייאש אלא תמיד להמשיך בהתמדה לעבוד לכיוון פסגת שאיפתנו ובעזרת ה' נעשה ונצליח אמון ואמן.

ברכות או קללות

התהפך ל"מה טובו אהליך יעקב", ביקש לומר שלא תשרה שכינה עליהם וזה התהפך ל"ומשכנותיך ישראל" וכו'.

ולכאורה הרי חבילה ניתנה לו בפה ואם כן מה זה קשור למה שרצה לומר??

הגמרא סנהדרין קה' דרשה שאת כל הברכות קיבל בלעם כחבילה בתוך פיו, והנה בהמשך הגמרא מביאה את דברי רבי יוחנן שמברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהיה להם בתי כנסיות ובתי מדרשות זה

וטהר לבנו – בלק

אלא בפשטות התשובה היא שה' הפך את כל הקללות שחשב בלעם לטובה ולברכה, ולבלעם לא היה שליטה לעצור זאת, כי הקללות שהתהפכו לברכה הוא קיבל כמו חבילה בתוך פיו.

לפי זה מובן שכתוב בגמרא שם שכל הברכות נהפכו חזרה לקללה חוץ מהברכה על בתי כנסיות ובתי מדרשות, ולכאורה אם הדברים כפשטות שנתנו לבלעם ברכות אין כאן מה שיתהפך, ורק בגלל שבזמננו עולם לקח את הקללות והפכם לברכות, לכן שייך שהם יתהפכו חזרה לקללות.

ולכן הגמרא דורשת שהיות וכאן בלעם בעצמו רצה לברכס לכן מכאן יש הוכחה מוחלטת מה היו כוונותיו של בלעם תחילה כשרצה לקללם, ויתכן יתכן שהיות וכאן היה כוונתו בלעם לברך כבר לא היה מקום להפוך את דבריו, ולכן נשאר ברכתו שעם ישראל יהיו כארז ולא כקנה, כי עדיין הברכות של בלעם נבעו מאדם רשע ושונא ומקולל שרק לרגע חשב בעצמו לברכס.

אומנם עדיין קשה שהרי הגמרא שם ממשכה ואומרת, אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שברכס בלעם הרשע.

והגמרא מחדשת לנו, שאפילו בברכות שבלעם בעצמו רצה לברך את עם ישראל בכל זאת טמון בהם רוע, כי הם יצאו מאדם רשע שלפני שבירך רצה וחיפש לקלל, ולכן כמעט כל הברכות שבירך נהפכו לקללות, (ואולי הברכות האחרות שבזמננו עולם הפך בלי רצונו של בלעם, אולי בהם אין את הכלל שנהפכו לקללה ויל"ע כי עדיין לא מצאתי כן במפרשים).

שאחיה השילוני קילל את ישראל **בקנה** שנאמר **"והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים"** וגו' והנה קנה גדל במקום מים וגזעו מחליף ושורשיו מרובים, ואפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו אלא הוא מתנדנד ברוח וכשהרוח מפסיקה הקנה נשאר במקומו,

ואם כן עדיין קשה למה הגמרא **בברכות** נה' אומרת להזכיר בהטבת חלום בברכת כהנים את מה שה' הפך את קללת בלעם לברכה כאילו זה נשאר עדיין דבר חיובי???

אבל בלעם הרשע ברכן **בארז**, והנה ארז לא גדל במקום מים ושורשיו מועטים ואין גזעו מחליף אפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו, אבל כשנושבת בו רוח דרומית מיד עוקרת אותו והופכת על פניו.

ואולי ברור שברגע שבזמננו עולם הפך את הקללות לברכה יש לזה תוקף של ברכות, אבל היות ורשע בירך אותם לכן יש מצבים שהקללות חוזרות ומתעוררות, וכפי שכתבתי קודם שזה תלוי גם בנו אם נהיה שקועים בבית כנסת ובבית מדרש שם הברכה שורה וממילא אין נגיעה לקללות של בלעם כלל.

ולכאורה אם הקב"ה הפך את הקללות לברכה למה הקב"ה לא הפך את הארז לקנה?? הרי בורא עולם כביכול נתן חבילה של ברכות לפיו של בלעם בלי שבלעם שולט על הברכות??

ואולי לכן מודגש בגמרא **"ב יד"** שמשא כתב ספרו ופרשת בלעם למרות שפרשת בלעם היא חלק מהתורה, וזאת בכדי לתת יותר כוח לברכות מההיפך.

והתבוננתי עוד בדברי הגמרא, שהנה כל הדוגמאות של הגמרא שהקב"ה הפך את הקללות לברכות, נאמרו רק בברכות האחרונות שבלעם בירך את עם ישראל, וצריך להבין מה מיוחד דווקא בברכות האחרונות, שעליהם נכתב שמתוך הברכות נלמד את מחשבתו הרעה, ושהם נהפכו לקללה, ועוד נשאר בהם שמץ של קללה שדימה אותם לארזים ולא לקנה.

ללמדנו, שכנהיה שקועים בהיכלות התורה ובעולם התפילה, הקב"ה יהפוך לנו את כל הקשיים לטובה ולברכה, וזה הסגולה הטובה ביותר כמאמר הגמרא **בראתי יצר הרע שגם מנסה להחטיא וגם מקטרג וגם מעניש, ובכל זאת אומר בורא עולם בראתי לו תורה תבלין, שהתורה היא הכוח שלנו נגד כל הרע שבעולם, אז נתחזק בתורה באמת ובתמים, אשרי מי שעמלו בתורה, ועושה נחת רוח לבוראו!!**

אין כוחו אלא בפיו

שמעו אותו כל הזמן מתפלל ולומד תורה, ולמרות שלא היו שם יהודים הוא היה בשלו התמיד בתורה בקול רם כמו בישיבה מלאה בחורי חמד העוסקים בתורה!!

כתב רש"י ששרי מואב שאלו את זקני מדיין מה כוחו של משה, כי משה רבינו היה חי עשרות שנים במדיין מאז שברח ממצרים בנערותו עד גיל 80 שחזר למצרים להוציא את עם ישראל, ושימו לב שזקני מדיין הגדירו את משה רבינו במשפט אחד **"אין כוחו אלא בפיו"**. זאת אומרת שמשא רבינו במדיין היה סמל של התמדה לא רק במחשבות בלימוד התורה אלא כוחו בפיו שכולם

ולמרות שאנשי זקני מדיין לא הבינו מה אמר משה רבינו בלימודו בכל זאת ראו את פניו הקדושים וקלטו – שכאן כוחו.

ללמדנו שאכן כך צריכים וחיבים ללמוד בכל מקום ובכל מצב, שחובה עלינו להוציא את דברי התורה בפיו ממש ובקול, וזה יוסיף לנו כוח להתמודד מול כל הניסיונות הקשים אמון ואמן.

נכה בו ואגרשנו - המטרה של מואב

ולכאורה החשבון שלהם היה נכון ומוצלח, שאם יש סכנה קיומית או רוחנית עם ישראל יברח משם, אבל במציאות למרות שהתבררה הסכנה הרוחנית לעם ישראל עדיין עם ישראל נשאר בחשבון ולא נקם והרג מהם רק נקם והרג ממדיין, ואם כן הסכנה הרוחנית עדיין קיימת ממואב, ואיך עם ישראל אכן המשיכו להתגורר במקום סכנה רוחנית??

בספר זעת זקנים של בעלי התוספות כתוב שמואב רצו להשיב לעצמם את העיר חשבון שעם ישראל כבשו מיד האמורי כי הם טענו שמה שסיחון כבש את חשבון היה הכנה לכיבוש עם ישראל, וסיחון שימשו כמו כביסה להורדת האיסור של עם ישראל לכבוש ממואב, ואכן כך רואים **בנביא שופטים** יא' שיפתח טען למואב שהיות והקב"ה נתן לעם ישראל את חשבון וזה מתנה לעם ישראל מהבורא, ואתם מואב מה שיתן לכם מתנה כמוש שהוא העבודה זרה שלכם אותו תיקחו לכם ותיהנו ממנו.

ואולי מה שמשא רבינו קבור דווקא שם זה הגנה לעם ישראל הגרים שם מפני הסכנה הרוחנית, וכפי שכתוב **בתוספות בסוטה יד'** מפני מה נקבר משה רבינו מול בית פעור, כדי לכפר על מעשה פעור, **ומדרש אגדה** בכל שנה שנה בעת שחטאו ישראל בבנות מואב באותו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עוון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשא רבינו שקעו בקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה חוזר ונשקע למקום ששקעו משה רבינו. מתוספת רבי.

ויתכן שהחשבון של מואב להחזרת השטחים היה פשוט, שאם נכה בעם ישראל אפילו שרק חלק ימותו זה יגרום לעם ישראל לנטוש את המקום הזה מפני הסכנה, ולא חייב להיות דווקא סכנה גשמית של הריגה ורצח, אלא גם מה שהציע בלעם שיחטיאו חלק מעם ישראל, זה כבר יגרום לעם ישראל להתרחק ממקום טומאה, וכך תחזור העיר חשבון חזרה למואב.

ללמדנו, אפילו הגויים מבינים שליהודי אסור לגור ולהיות במקום טומאה, ולכן חובה עלינו לנהוג בשכל הישר ולברוח ממקום סכנה הנ' גשמית והנ' סכנה רוחנית, וגם אם אתה תצליח להחזיק בעקשנות על קדושתך וטהרתך גם במקום סכנה, אבל מה יהיה על יוצאי חלצין?? וכי אתה בטוח שלהם יש את העוצמת הנפש שלך??

וטהר לבנו – בלק

והיום בזמננו המקום סכנה לא חייב להיות בשכונה של פריצות ושל עוברי עבירה, כי היום המקום סכנה יכול להיות בתוך הבית שנמצא בלב שכונה חרדית וחסידית, ובלב לב של שיכון של לומדי תורה ומתמידים, כי האינטרנט הוא מקום סכנה מוחשי ותמיד, וכל יום סכנתו מתגברת, וגם אם אתה חזק בדעתך ולא תחטא, אבל מה יעשה הבן ולא יחטא? והיום הילדים חכמים הם ביותר בכל מה שנוגע לטכנולוגיות, ילדים שמתקשים בלימוד הגמרא אבל בענייני אינטרנט וכו' הם גאוני עולם!!! לכן התרחק מסכנה והינצל ותציל את בני ביתך!! ותזכה לחיי טהרה וקדושה ושלוות הנפש ונחת מכל יוצאי חליצך אמן ואמן.

*ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר

עוד יש להקשות קושיה עצומה שמדוע בסיום הברכות כשבלק צועק על בלעם על כך שבירך את עם ישראל ולא קיללם, ואמר לו ברח אל מקומך, למה לא הסביר לו בלעם שכל הברכות יתהפכו לקללות כמחשבתו הרעה וכדברי הגמרא??

זכמו כן יש להקשות מדוע בהטבת חלום שאומרים בברכת כהנים, מזכירים את מה שהקב"ה הפך את קללת בלעם לברכה, וכך יהפוך ה' את החלומות הרעים לטובה, הרי על פי הגמרא ברכותיו הפכו לקללות כי חלו לפי רצונו ומחשבתו הרעה??

ונראה לתרץ שהנה הגמרא אומרת אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך", ומדייקת הגמרא שה' הפך רק קללה אחת ולא את כל הקללות שברכת "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" זה לא התהפך לרעה.

ובעצם כאן טמון רצון הבורא יתברך שבלעם יברך את ישראל, שעם ישראל ישכון לנצח בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שלעולם לא יתבטלו, ויתכן שטמון בזה עוד ברכה, שכשם שהקב"ה ביטל את רצונו של בלעם לגמרי שלא תחול לרעה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, בעצם טמון בזה שהקב"ה הכניע את כוח הרע שיהיה נמס ויבטל כוחו הרע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כמאמר חז"ל קידושין ל' א' פגע בך מנובל זה משכחו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ, כי כוח הרע מתבטל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

והיות וכל יהודי שראוי לברכות נמצא בבית כנסיות ובבתי מדרשות, אם כן עלתה יפה רצון הקב"ה להטיב לישראל בברכות בלעם הרשע, שתעזור ותועיל לכל יהודי כשר, ותשבור את כוח היצר בבית המדרש ובבית הכנסת.

ולכן בברכת כהנים שהיא בבית מדרש מתאים להתפלל שכשם שהתהפכה רצונו של בלעם לקלל ונהפכה לברכה, כך החלום יתהפך לברכה, שהרי הגמרא אומרת שהפסוק שאומר שהקללה הפכה לברכה מדברת רק על ברכת בתי הכנסת ובתי מדרשות, ואכן הברכה בבית הכנסת חלה לגמרי ומעולם ולעולם לא התהפכה ולא תתהפך לרעה.

ולפי זה מתורץ גם מדוע בלעם ברח בלי לקבל תשלום מבלק ולא הסביר לבלק שמגיע לו כסף כי הברכות נהפכו לקללות, כי גם בלעם ידע שברכת מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל זה לא יתהפך לרעה ולכן כל מה שהתהפך לרעה אין בזה משמעות.

כי מי שלא נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ממילא נופל ביראת שמים וממילא חלים עליו קללות התורה, שהרי כאשר לא עובדים את ה' כראוי ואפילו כשעובדים בלי שמחה מדרדרים ומגיעים לכל הקללות, כי בלי שמחה בה' נופלים ועושים עבירות רח"ל.

עצת בלעם להרוס את ברכתו - המשך

בבלוריתה ומשכה לבית המדרש ושאל את משה והזקנים האם זו מותרת או אסורה, ואם תאמר אסורה מדוע אתה משה באתה על בת יתרו המדיוני?? ואכן כולם בכו כי לא ראו שהמנובל נמס בבית מדרש?

אבל בא פנחס והוכיח שהמנובל נמס, שהרי 10 ניסים נעשו לפנחס ואחד מהניסים היו שלא הרגו זמרי אלא כביכול מסר עצמו למיתה, וזה היה מכוח שנמס בתוכו כוח הרע.

לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים

יעשו עם ישראל למואב באחרית הימים, ולכאורה יש כאן 2 עניינים שונים, א. החטאת עם ישראל עכשיו. ב. העתיד שיעשו

כתב החתם סופר שבלעם רצה לקלל את עם ישראל ברמאות ברשות ה', ורמוז זה בספי תיבות "הלילה והשבתי אתכם דבר" - רמיה, והמילה "רמיה" הרמוזה בסופי תיבות כתובות לפי הסדר של המילה "רמיה" אבל בסדר הפוך.

אבל הקב"ה גם נהג עמו ברמאות ככתוב "ויבא אלקים אל בלעם - ויאמר מי האנשים האלה", וגם כאן הסופי תיבות יוצא "רמיה" אבל כאן זה כמעט לפי הסדר ולא בסדר הפוך חוץ מאות אחת שלא במקומה, ואכן כאן ה' רימוז לו שהרמאות שלו לא תצלח. ואולי גם הקב"ה בכוונה שינה קצת את הסדר בסדר הסופי תיבות כפי שנראה לקמן.

ונהנה צריך להבין איזה רמאות רצה בלעם לרמאות את הקב"ה? ולכאורה התשובה על שאלה זו נראה שהחתם סופר עצמו מתכוון לענות בהמשך דבריו על הפסוק "לא תאור", שכתב שה' אמר לבלעם לא תאור הכוונה בזה שאפילו לא יקלל באופן שישתמע ויצא מזה ברכה.

וכדברי הגליון תוספות על התורה ומובא בספר עפר יעקב (גמרא מו"ק ט'), והביא זאת הרי"ף רבי יאשיהו ב"ר יוסף פינטו על עין יעקב, בסיפור שרשב"י שלח את בנו לקבל ברכה מרבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים ובמקום ברכה היה נראה שהם קללו אותו במספר קללות, וכשבא הבן לאביו רשב"י הסביר לו שלא קללו אותו אלא בהכל היה ברכות נסתרות.

ומסביר הרי"ף את סיבת הדבר שהתנאים ברכו את בנו של רשב"י ברמזים, כדי לחלק כבוד לרשב"י שהוא יבאר את משמעות הברכה ותהיה נקראת הברכה על שמו של רשב"י, וכדבריו הביא המהרש"א שם בסוגיא, ואילו המהר"ם פדואה מבאר שכן יהיה ברכה בכפליים,

ועל זה ענה הקב"ה לבלעם "כי ברוך הוא", שהמהלך שלך בלעם מיותר כי ממילא הם כבר התברכו מהקב"ה עוד קודם לברכותיך, ואין תועלת בברכות הלבושות במלבוש של קללות.

ונראה להוסיף שיתכן שבלעם רצה בלילה לגלות עתידות ולגלות את הרעיון שהיה עם הקללות כביכול שברכו התנאים את בנו של רשב"י ואת זה להציג בפני בורא עולם כדוגמא לרצונו לקלל לטובה.

ונהנה פשוט הדבר שאם ברכות בלעם נהפכו לרעה על פי מחשבתו הרעה, כל שכן אם היה מקללם במפורש בוודאי הייתה הקללה חלה בעוצמה גדולה יותר כי פיו ומחשבתו הייתה לקללה.

אומנם בעיקר הדבר צריך עיון, שכאמור מצאנו בגמרא **סנהדרין קה'** שלמרות הברכות של בלעם בכל זאת התקיים מחשבתו הרעה שהייתה לקלל, ואם כן מדוע הקב"ה שלא נתן רשות לבלעם לקלל את עם ישראל בכל זאת התיר לו הקב"ה לבלעם לברך את עם ישראל, הרי יצא מזה רע??

ואכן עצת בלעם הרשע הייתה להכניס תועבה אל תוך מחנה ישראל ואל תוך בית המדרש בכדי להרוס את ברכתו שהמנובל ימס ויתבטל בבואו לבית המדרש, ואכן נראה שהצלח ולכאורה איך הצליח?? הרי ברכתו הייתה שהמנובל ינמס בבואו לבית המדרש??

ויתכן שהיות והייתה הדרדרות עצומה בכלל ישראל שחטאו זה השפיע שהטומאה חדרה לבית המדרש, כי זמרי תפסה

כתב רש"י שהפסוק נכתב בקצרה ומרמז שבלעם נתן עצה רעה להחטיא את עם ישראל בזנות, ומוסיף רש"י ובלעם גילה מה

וטהר לבנו – בלק

"ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל,"

וכן בתהילים קו' כתוב "תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם", ושוב פלא למה לא נזכר קרח?!! וכן במסכת כלה פ"ג כתוב "ואם לקית בגופך זכור דתן ואבירם שירדו חיים שאולה!"

ואכן רש"י בפרשת עקב עמד על זה ותירץ שמפני כבודו של שמואל שיצא מקרח לכן התורה חסה על כבודו ולא חזרה לכתוב את קרח שנבלע באדמה.

ונשאלת השאלה שאם כן מדוע בפרשת פנחס כו' ט' כתוב "ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ה', ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח במות העדה באכל האש את חמשים ומאתים איש ויהיו לנס", והנה שם התורה מדברת על בני ראובן ובכל זאת התורה מכניסה את קרח ולא מכסה עליו? **והנה** אפשר לפרש שהיות ודתן ואבירם הם אלו שהחילו את החוצפה נגד משה רבינו מאז נערונו של משה לכן כל האשמה בכל חוצפה שמתעוררת בעם ישראל נובעת מדתן ואבירם, והם כעייני עמלק שקירר את האמבטיה כך הם קיררו את עם ישראל להתחצף כנגד משה רבינו, והם גרועים יותר מקרח ועדתו ולכן הוזכרו תמיד שםם כעיקרים ולא תמיד הוזכר שמו של קרח כי נפילתו הייתה חד פעמית, **שוב** מצאתי בדומה לדברי אלו **ברבנו בחיי**,

ויתכן שמעידה חד פעמית אפילו חמורה זה לא סיבה מספקת לכסות על פשע חמור מאוד כפי שעשה קרח, אלא זה וזה גורם להיות שיש כאן גם כבודו של שמואל וגם מעידה חד פעמית של קרח זה הסיבה שהתורה המעיטה בהזכרת חטא ועונש קרח.

על כל פנים יתכן שמזה למד שמואל שאין לדון מעשה חד פעמי אפילו חמור ביותר לדונו כדרך רגילות, ובפרט שכשם שהתורה חסה על כבודו של שמואל כן הקב"ה יחוס על משיח בן דוד שיהיה כשר ומתאים למלך על עם ישראל, ולא נחשיב את המואביות כדרכן לצאת, ואין הקב"ה פוסלן מלוא בקהל ה'.

ללמדנו שגם אם נפלת בנפילה עצומה עדיין אל תתיאש מלשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך, ואל תתן ליצר הרע לכבוש אותך באופן מוחלט, ואל תהיה מובס ללוא תקווה טובה, אלא האמן בעצמך, כי עדיין אפשר לתקן ובורא עולם רוצה בך ואוהב אותך, ומצפה שתשוב אליו במהרה, והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית והרבה להשיב אפן, כי אתה בן יקר וחביב ועדיין לא שנית וחזרת בנפילתך, ועדיין זה לא חלק מטבעך, ואזר מותניים וחזק את לבך ותתחזק בתשובה ובמעשים טובים ותשוב להיות חביב וקדוש כבראשונה אמן ואמן.

ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד

לו כוח השווה לעזות דקדושה לבוא להילחם במסירות נפש להרע לעם ישראל למרות שמרוב פחד נדמו כאבן.

כמו כן יתכן שלכן במלחמת עמלק מצאנו דבר מוזר שלא מצאנו בשאר המלחמות, שמשה לא נלחם כלל כפי שנלחם בסיחון ועוג, אלא שלח את יהושע ומשה בעצמו כל הזמן הרים ידיו כלפי מעלה ורק כך היו מנצחים, וכל כך למה?!

אלא היות ועמלק בא בכוח רוחני שורשו בקדושה משורשי קדושת משה רבינו כדברי הגאון, לכן מש רבינו לא נלחם בעצמו בעמלק, ולכן משה רבינו לא רצה שעם ישראל יסמכו על צדקת הצדיק – משה רבינו, אלא אך ורק על הקב"ה בלבד בלי שום זכות הצדיק, כי גם עמלק ינק מזכות וכוח הצדיק כביכול.

ללמדנו, שהנה משה רבינו יכול היה להתבונן ביוצא משמו ומשם אבותיו, והיה מגלה שורשי שמו ושמות אבותיו יש בהם רעה גדולה שעולה מהם השם עמלק ומיתה, והיה יכול לראות מזה סימן רע ח"ו לאחריתו, אבל משה רבינו לא התייחס לסימן זה להיחלש ח"ו בעבודת ה', ואכן הסימן היה נכון אבל אחר השתמש בסימן רע זה והוא נפל שדוד למיתה, ואילו משה עלה ונתעלה לאין ערוך ולאין שיעור כלל.

ולכן לעולם אל תיפול ברוחך מכל סיבה שתהיה, כי גם סימנים רעים יכולים להיות נכונים אבל לא יתקיימו בך אלא באחרים, ותוכל להתגבר על כל קשייך וניסיונותיך ולהתעלות במעלות התורה והקדושה ותצליח לעלות מעלה למעלה אמן.

** שורשי עמלק

לוטן תמנע ולוטן מאלופי יושבי שיער היה מן החורים שישבו בה לפנים אמרה איני זוכה להינשא לך הלואי ואהיה פילגש. **וכתוב** במפרשים שהיא גידלה את בנה לשנוא את עם ישראל

עם ישראל הקשור לזמן המשיח – אחרית הימים, וצריך להבין מה הקשר בין שני העניינים שנרמזו במשפט אחד?!

וראיתי שבספר יוסף ברכה מתרץ על זה על פי הגמרא ביבמות ע"ו שבית דינו של שמואל פסקו שדוד המלך שנולד מרות המואביה כשר לבוא בקהל, כי דרשו את הפסוק הנכתב על איסור חיתון עם מואב, "על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ודורשת הגמרא שהאיסור רק על הגברים ממואב כי דרכם של גברים לצאת ולקדם, ואילו בנות מואב מותרות לבוא ולהתחתן בקהל ה', "כי כבודה בת מלך פנימה" – שנשים צנועות הן ואין דרכן לצאת החוצה.

ולכן ניסה בלעם להחטיא את בנות מואב בזנות עם בני ישראל, שכך יתברר שבנות מואב אינם צנועות וכן דרכם לקדם ולצאת, וממילא גם הן פסולות לבוא ולהתחתן בקהל ה', וממילא זה זה משפיע גם לאחרית הימים, שדוד המלך יהיה פסול מלהיות יהודי, וממילא לא יהיה משיח בן דוד באחרית הימים שיבוא ויגאל את עם ישראל.

ונראה להוסיף על דבריו, שאולי זה המחלוקת בין דואג האדומי שרצה לפסול את דוד מלהיחשב כיהודי הראוי למלוכה בגלל אמו המואביה, לבין שמואל ובית דינו שהכשירו את דוד ואת אמו.

שדואג פסל את דוד טען כבלעם הרשע שדי בכך שבנות מואב פעם אחת יצאו והקדימו את עם ישראל בזנות ועוד עם בני ישראל הצנועים והכשרים, די בעזות נוראה זו שיצאו והחטיאו כשרים שכבר יהיו נכללים גם הן באיסור התורה להתחתן עם מואב כי לא קידמו את עם ישראל באוכל ושתייה ובמקום זה הן קדמו את ישראל בזנות ועבודה זרה של בעל פעור, ואילו שמואל ובית דינו טענו שאין בפעם אחת לשנות מציאות ולהחליט שבנות מואב דרכן לצאת, כי פעם אחת אינו מחשיב אותן כדרכם לצאת.

ונדרך אפשר נראה להוסיף ששמואל למד את היתרו מקרח זקיניו, וכפי שכתבתי בפרשת קרח שמצאנו דבר פלא שלמרות שקרח עשה את המחלוקת הידועה נגד משה רבינו בכל זאת בשונה מהכתוב בפרשת קרח, בפרשת עקב פרק יא' כתוב

כתב הגאון מווילנא ששמו של עמלק הוא מהאותיות הראשונות של משה רבינו ושורשיו, ע-עמרם, מ-משה, ל-לוי, ק-קהת, והוא ינק את כוחו כביכול משורשי קדושה, ולכן הצליח עמלק להיות ראש וראשון המלכים בתקופת משה רבינו, אבל היות ועמלק לא ניצל כוחו זה לקדושה אלא לרעה לכן אחריתו מיתה – **עדי אובד**, כי סופי תיבות של עמרם-לוי-קהת-משה = מיתה.

ונראה לפי זה להוסיף שלכן היה אומץ לעמלק לבוא להילחם בעם ישראל לאחר קריעת ים סוף, למרות שכתוב בשירת היס "שמעו עמים ירגזון, אז נבהלו אלופי אדום יאחזמו רעד תיפול עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבור עמך ה'", בכל זאת היות ועמלק ינק כוחו משורשי קדושה עצומה לכן היה

וטהר לבנו – בלק

וכדברי הגאון מוילנא, לוי קהת עמרם ומשה – עמלק, שכל אלו רמוזים בשמו, והיה יכול לצאת גדול הדור, ורק בגלל שנאתה של האם ותסכולה הפסידה הכל הכל!!!

ללמדנו גם בתיסכול לא להתייאש כי אולי זה הניסיון מתוך התיסכול לצמוח בענק!!!

ייתכן שניסיון זה היה כפול ומכופל כי כל הניסיונות הקודמים בסוף התברר לאברהם אבינו שהכל לטובה וכל הבטחות הבורא שהבטיחו התקיים, כמו העקידה שבסוף לא שחט את בנו והתקיים ביצחק יקרא לך זרע, ואילו כאן למרות שאברהם אבינו עמד בכל הניסיונות בגבורה ובשלימות בכל זאת לא טען מגיע לי והקב"ה הבטיח לי ולמה בסוף שילמתי על קבר אשתי ולא קרה נס בסוף.

ועצם זה שלא הרחר ולא התייאש מהאמונה התמימה, לכן זכה להיות אבי האומה היהודית שגם השטן הכיר בגדלותו העצומה.

לכן גם אנחנו לעולם לא יאוש ולא לפעול מתוך תסכול, אלא לדבוק באמונה התמימה תמיד, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, ובעזרת ה' נראה בקרוב בישועת ה' בגלוי ממש.

עולם הבא ותחיית המתים – מן התורה מניין?

כבלעם הרשע את יסודות היהדות ואפילו גן עדן לא נרצה ללמוד ממנו ולא לקבל ממנו.

וכמו כן אפשר לפרש על פי הגמרא סנהדרין קה' שברכותיו נהפכו לקללה, ויתכן שמה שאמר תמות נפשי מות ישרים ותהיי אחריתי כמוהו, נהפכו לקללה, ואולי לזה כיוון בלעם הרשע בדבריו אלו, שיש יהודים ששואפים לגן עדן, אבל הולכים בשרירות ליבם למען ספות הרווה את הצמאה והתברך בלבו שלום יהיה לי וגן עדן יהיה לי.

ויגר מואב מפני העם מאוד

לפי זה נראה שמואב פחדו מאוד שעם ישראל לא יסכימו להסדר הקודם שהיה להם – למואב עם סיחון שימשיכו להתגורר בחשבון ושישלמו מיסים, אלא עם ישראל שלא הייתה להם ארץ לגור בה יגרשו את כל המואבים המתגוררים בחשבון, ולא יסתפקו בקבלת מיסים, ולכן הם ניסו לגרש את עם ישראל מחשבון על ידי קללה ובסוף על ידי קלקול עם ישראל בעבירת זנות, כך שהיהודים לא ירצו לגור בשכנות עם מואב שיסכנם רוחנית.

אומנם יתכן שדווקא פעולתם זו גרמה את גירושם, כי לא כתוב בתורה שעם ישראל פינה את תושבי חשבון, אלא יתכן שהם היו מתגוררים בתוך עם ישראל ונותנים להם מיסים, כי עם ישראל היה אמור לכבוש את ארץ ישראל, ואולי דווקא בגלל פעולתם להחטיא את ישראל לכן יתכן שהמואבים ברחו מחשבון והתבצרו מערי מואב, ויתכן שלכן בינתיים עם ישראל בציווי ה' נקמו רק במדין, כי במואב כבר היה קצת עונש שברחו מחשבון.

ללמדנו שלפעמים השתדלות מיותרת גורמת נזקים במקום תועלת יוצא נזק, כמו שלמה המלך שרצה להגן על עוזרו ושלח אותו ללזז שהיה מקום מוגן ממות, ובדיוק בשער אותו מקום מת אותו עוזר כי שם נגזר עליו למות ושלמה במקום לעזור לו רק קירב את מיתתו, וכמו אדם שאדם זקן שנעל את ביתו בלילה מפני פחד מהגנבים במנעול למטה וגם בבריה פנימי למעלה ליתר ביטחון, אך דווקא זה היה לו לרועץ, כי כשנפל אותו זקן ולא היה יכול לקום, לחץ על לחצן המצוקה והגיעו כוחות הצלה אך למרות שהמפתח היה בידם הם לא הצליחו לפתוח את הדלת בגלל הבריה העליון הפנימי שסגרו הזקן, ולכן היה עליהם לפרוץ לדירה דרך מכבי אש שניסרו סורגי חלון וכך נכנסו לדירה, ולמעשה עלות הכניסה לבית של כוחות הצלה היה יותר מכל מה שהיה ניתן לגנוב בבית אותו זקן.

לעומת זאת סיפר לי ידידי הרב יהושע כהן שליט"א שהיה יהודי שלא נולדו לו ילדים והלך לרופאים עד שאמרו לו אין לך יותר סיכוי, מיד אסף אותו יהודי את חבריו ועשה להם קידוש, ואמר להם אני חוגג "סיום" כי אני שמח שסיימתי את חובת השתדלות, ומעכשיו בוטח אני אך ורק בישועת ה' טהורה בלי כל השתדלות, ואכן זכה אותו יהודי לחבוק בן לאחר 9 חודשים מאת הסיים!!

על שלא קבלוה, אבל בשנאתה הפסידה הכל, כי יתכן שלולי זאת בנה היה צומח לענק ביהדות כי אכן שורשיו היו מקדושה עצומה.

לעומת זאת אברהם אבינו התגבר על התסכול שמצד אחד הקב"ה הבטיח לו את ארץ ישראל ובכל זאת היה עליו לקנות קבר לשרה אשתו במחיר מלא, וזה היה נראה כהפרת ההבטחה, ובכל זאת אברהם אבינו התגבר ולא הרחר כלל על הקב"ה.

ועד כדי כך שהשטן כשהתלהב מאברהם אבינו כשהיה בגיל 139 שנים, לא שיבח את אברהם אבינו על עקידת יצחק ולא על שהפיץ את האמונה בעולם כנגד עשרה דורות של כופרים, וגם לא שיבחו במידת החסד העצום, אלא שיבחו בכך שאברהם אבינו לא הרחר על אי קיום הבטחת הבורא בקבלת ארץ ישראל.

עולם הבא וגן עדן בפשטות אפשר להוכיח מבלעם שאמר: "תמות נפשי מות ישרים ותהיי אחריתי כמוהו", ובכל זאת בגמרא סנהדרין בפרק חלק דף צ' המחפשת מקור מן התורה לתחיית המתים לא הביאה ללמוד מפסוק זה שאמר בלעם בברכותיו כראיה לתחיית המתים מן התורה ובפרט שמשמע בדברי בלעם גם שאחרית הטובה היא לאחר המיתה, שזה בעצם עולם הבא.

ייתכן בפשטות כי הגמרא לא רצתה שנלמד מבלעם ראייה לתחיית המתים ולחיי נצח, כי דוחה הדבר ללמוד מרשע

יתכן לפרש פחדם הגדול של מואב וזאת למרות שעם ישראל הוזהר לא להילחם עם מואב, ע"פ החתם סופר בהפסדת פרשת חוקת, שהסביר שסיחון כבש את חשבון מיד מלך מואב, אומנם השאיר את התושבים המואבים בחשבון כי נכנעו מפניו ושלמו לו מס. **אומנם** ברגע שסיחון יצא להילחם נגד עם ישראל מחוץ לממלכתו וניצחוהו ישראל, אזי לכאורה התושבים המואבים זכו בחשבון עוד קודם שבאו עם ישראל לחשבון, וזה היה טענת מלך עמון ליפתח הגלעדי שמן הדין וההגיונות חשבון חזרה לבני מואב, ולכן אסור לעם ישראל לכבוש את חשבון מידי מואב.

אך בלק ובלעם לא טענו זאת, כי הבינו שניצחון עם ישראל את סיחון היה מעל הטבע, ולכן הכיבוש חל גם אם עם ישראל עדיין לא נכנסו לחשבון, ולכן למרות שהמואבים התושבים במקום קדמו לעם ישראל בכל זאת הם לא זכו בחשבון, ובעצם זה טען יפתח למואב שגם הם המואבים כבשו את הרפאים מעל דרך הטבע והם אמורים להבין שכיבוש מעל דרך הטבע חוקיו שונים מכיבוש רגיל.

וב"ה בפרשת פנחס – אכתוב עניין 7 מזבחות 421 קורבנות שהקריב בלעם ובלק, שלכן חלק הקורבנות של כל המועדות כתובים בסמוך לפרשת בלק.

וטהר לבנו – בלק

נביאות משה מול נביאות בלעם

נפסוק ג' "כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב, אם יתמהמה חכה לו, כי בא יבא לא יאחר", שיש בצורך נבואת חבקוק לחזק האמונה בגאולה השלימה העתידה למרות שיעברו כאלפיים שנה, וזה מכוח שיראו במפלת בבל העצומה בכוחה האדיר, וזה יחזקם לחזור בתשובה ולהאמין בבורא ובתורתו וכפי שביאר המצודת דוד.

והתשובה על קושיית חבקוק מדוע רשע כנבוכדנצר יעניש את עם ישראל הצדיקים ממנו, התשובה טמונה בפסוק ד' **"הנה עופלה, לא ישרה נפשו בו, וצדיק באמונתו יחיה",** וביאר המצודות דוד שפסוק זה מסביר את חזון מפלת בבל והכרתת זרעו עופלה – שעופלה – זה מלשון התחזקות וגאווה, והנה כל המתחזק ומתגאה - אין ישרות בנפשו אשר בו, ואפילו אם הוא צדיק הוא שמאמין בה' ויודע שהכל מה' ובחפצו הכל, ולא יתלה הדבר בזכות עצמו וכח זרועו: דהיינו ומאמין גמור שאין עוד מלבדו, וכל מה שיש לאדם זה מכוח הבורא הוא, בכל זאת אם הוא מתגאה במה שזכה ממתנת ה', זה גורם שאין ישרות בנפשו, והסיבה כי על גאוותן ה' אומר: אין אני והוא יכולים לעמוד בכפיפה אחת.

והנה הקב"ה העמיד נגד ישראל את נבוכדנצר שיעניש את ישראל, אבל הקב"ה שהכין אותו כפי שמסופר בחי"א בספרו מדבר קדמות (מערכת י' אות מ"ז) מביא מדרש איכה הנמצא בכתב יד, שנבוכדנצר בנערותו טייל עם ירמיהו וכמו מתנבא אמר שהוא יחריב את בהמ"ק ויהרוג ויגלה את ישראל, הכינו שיהיה צדיק, כי הקב"ה הצילו ממות שהוא מה 5 ששרדו מכל המחנה, וה' זיכהו, שנבוכדנצר בעצמו יראה את כל הנסים שעשה ה' למען הצלת עם ישראל, שראה את המלאך גבריאל כשהרג את חיל סנחריב – ילקוט שמעוני דניאל ג', ולכן אף ששמע מסר מהשמים בכל זאת לא רצה להילחם בירושלים. לכן אמר לעמו ומואב שהוא מפתח מהקב"ה שעושה נסים ונפלאות לעם ישראל, בסוף התפתח להם כי אמרו לו שעם ישראל עזבו את ה' וה' עזבם, ע"פ הגמ' סנהדרין צה'.

אך למרות כל זאת, נבוכדנצר הרשיע והתאכזר ביותר כמתואר בפסוקים הבאים בפרק ב', עד שכפר בה' ויצר פסל כדמותו, כי התגאה מכוח הצלחתו העל טבעית שידע שקיבלה מה', וגאווה זו הביאתו לדרך רעה ולא ישרה, ולכן הרשיע והגיע לכפירה ואמונה בפסל מעשי ידי אומן.

והיות וה' הכין את נבוכדנצר כצדיק ומאמין מתוך ניסים וחיזיון שיהיה כמקל חובלים להעניש את עם ישראל שחטאו, לכן טענת חבקוק שה' נתן לרשע להעניש צדיק ממנו, נופלת, כי ה' הכין את נבוכדנצר להיות צדיק.

ולכן הקב"ה דורש מחבקוק, עליך החובה לכתוב זאת באופן הכי ברור וקליל, שכל עם ישראל משך כל הדורות ידעו, שגאווה הורסת צדיק גדול והופכת אותו לרשע גדול ועצום, כפי שאירע לנבוכדנצר, ובעצם זה מה בדיוק מה שקרה לבלעם, שהקב"ה הכינו להיות נביא וצדיק שידוע דעת עליון ויודע בחוש שיש גן עדן, שהיה בכוח רוחני גדול ממש רבינו ע"פ האליהו רבה, ובכל זאת בגלל גאוותו קרס ונפל בתאוותיו שהתרבו והתעצמו, והחטיא רבים עימו, ולעומתו משה רבינו נלחם כל חייו על מידת הענווה, ולכן זכה להיות ישר וליישר את כל עם ישראל עמו ולקדשם ולהפכם לעם הנבחר.

הבאתי קודם דברי הסדר אליהו רבה פרק כ"ח שבלעם הרשע היה מעולה בחוכמתו יותר ממשה, וכל כך למה?? ומביא רש"י מאמר חז"ל, שלא יאמרו הגויים אילו היה לנו נביא כמשה גם אנחנו היינו צדיקים כעם ישראל, לכן הביא להם הבורא יתברך נביא, ובמקום שיתקן אותם רק קלקל אותם ופרץ גדרי הצניעות.

והנה בלעם הרשע היה בעל תאוה מחריד וחולה כבוד וכסף ועינו צרה בממון אחרים, ועינו רעה בהצלחת אחרים וקמצן נורא.

ואם כן לכאורה עדיין יכולים היו הגויים לטעון, למה דווקא רשע מרושע בעל תאוה נורא כזה קיבל את כוח הנבואה, הרי אם היה לנו אדם עדין וטוב אזי היינו מתקרבים לבורא במקום לחטוא יחד עם נביאנו.

ושאלה זו מזכירה לי טענה מעניינת שטען חבקוק הנביא להקב"ה, בפרק א', מדוע הקב"ה הראה לו את חטאי עם ישראל הנסתרים, ואת עונשם החמור, וכי למה עליו לראות בצער זה?? ועוד הקשה לקב"ה מדוע הקב"ה לא העניש את עם ישראל בכוח הטבע, כמו במגיפה וכדו', ובמקום זה הענישם ה' על ידי רשע גדול שהיהודים לעומת נבוכדנצר ועמו כצדיקים נחשבים?? ועוד טען שמצב כזה שרשע בולע צדיק ממנו, גורם להרס הדת והאמונה, כי עם ישראל לפסיקו להאמין בכוח ה', כי יחשבו שאין דין ואין דין, ויאמינו בכוח ע"ז או בכוח הפסל של נבוכדנצר הרשע, כי יראו כוחו העצום גם על הצדיקים, וטען חבקוק למה הקב"ה עושה ופועל כזאת??

וחבקוק בפרק ב' עג עוגה כפי שעשה דורות אחריו חוני המעגל, ועמד בתוך העיגול, ואמר שאינו זז משם עד שיענה לו הקב"ה על שאלותיו, ועיינתי עם תלמידי המצויינים והעילויים בכל מידות טובות, בכיתות ז' תלמוד תורה "תורת אמת" בבני ברק, וראינו בפסוקים את תשובת ה' לחבקוק על שאלותיו, ולא זכינו להבין מתוך הפסוקים איך הנכתב בפסוקים עונים על שאלותיו של חבקוק??

אבל מתוך עומק המחשבה ותפילה לבורא עולם, ומתוך חדות הלימוד המתוק שאין כמוהו, התבאר לנו יחד עומק תשובת ה' מתוך הפסוקים והיא עצומה ביותר, והיא מתקשרת לעניינינו לעניין בלעם הרשע.

שתחילה בפסוק ב' כתוב "ויענני ה' ויאמר כתוב חזון ובאר על הלחות למען ירוץ קורא בו" ומסביר המצודות דוד שחבקוק נצטווה לכתוב את הנבואה ולבאר אותה על הלחות באופן ברור ומפורש ולא בחידות, למען ירוץ קורא בו, דהיינו שיוכל הקורא לקרות בו במהירות במעט התבוננות:

והכוונה שההתעמקות לא תהיה בהבנת הנקרא, אלא שהנבואה תהיה כתובה באופן קליל ביותר, שכל ההתעמקות תהיה בעצם הנבואה ולא בקריאתה, (והאמת, ציווי זה הוא נר לרגלי, בכותבי הספרים והעלונים – וטהר לבנו, שיהיו ברורים וחדים וקלילים בהבנת השאלה והתשובה, כאדם המדבר עם חברו, שאין צורך להתעמק בקריאה אלא בתוכנה ובחידושיה וחיזוקיה).

יהודים יקרים שמעתי סיפור מדהים שחיזקני ביותר, שהגאון רבי צבי דרבקין שליט"א ראש ישיבת גרודנא באר יעקב, שימש קודם לכן כ-30 שנה בישיבת גרודנא באשדוד, אבל בעקבות המחלוקת שאירעה בישיבה פרש לביתו, ויום למחרת הגיע ללמוד בכולל לבוש בחליפה קצרה וכובע רגיל, ותלמידיו אברכי הכולל היו בשוק, וכי פורים היום שהראש ישיבה מוריד את הפראק וכובע הרבני של 30 שנה מראשו?? הרי אנשים אם בטעות יום אחד לבשו בגדי כבוד אלו הם יצמדו להם כל חייהם והדברים ידועים, ואילו כאן 30 שנות ראש ישיבה ככה נמחקים?? ענה להם הגאון הצדיק כל ה-30 שנה הם לא היו עבורי בגדי כבוד אלא בגדי עבודה, ועכשיו (כשהיה נראה לו ששם עבודתו כ"י) חוזר אני לבגדי האמיתיים!!! זה אדם גדול, זה צדיק עניו שתורה נבקש מפי כי יושר יהיו חייו ויושר דברי אמת ילמד, ומצדיק זה ראוי ללמוד ולבקש קרבתו וברכתו, וללמוד תורתו בשקיקה – "תורת אמת" בפיו.